

ცისკარი.

1 8 6 9

ა გ ვ ი ს ტ ო .

წელიწადი მეცამეტე.

წოდება თხზულებათა:

- 1, — საქართველოს ისტორიისათვის მასალები.
- 2, — გეინდამ(ლექსი) აღ. აკოფოვისა.
- 3, — ჩემს მეგობარს, (ლექსი) ცქეიტიშვილისა.
- 4, — ივანე სავიჩი პოდჟაბრინი [პეტერბურლის) ცხოვრებათგან) ი. კერესელიძისა.
- 5; — აქტიორი) შეუსრულებელის კომედიითგან.)

ტ ფ ი ლ ი ს ს .

კერესელიძის ტიპოგრაფიაში.

ს ა ქ ა რ თ უ ტ ლ ო ს ი ს ტ ო რ ი ი -
ს ა თ ვ ს მ ა ს ა ლ ე ბ ი ,

იმერეთის მეფე არჩილ დიდხანს ვერა მეფობდა იმერეთში. 1664 წელსა, ალექსანდრემ იმდენი სთხოვა სპარსეთის შახსა, რომ ეთხოვნა ოსმალის სულთანისათვის, დაებრუნებინა იმისათვის იმერეთი. ამისგამო ოსმალეთის ჯარი მოადგა იმერეთის სამშლდვარს და დაატანა ძალა არჩილ მეფეს, გასულიყო იმერეთითგან და წასულიყო საქართველოში თავის ძმასთან, გიორგისთან. როდესაც გზაზედ მოდიოდა, ჩერქეზების მთის მთაყარსა სთხოვა ჯაცები, გაეცილებინათ მთებზედ უშიშრათ, მთაყარმა უარი უთხრა ამ საგანზედ, რადგანც არა ჰქონდა ბძანება თავის კელმწიფისგან, მაგრამ, მინამ უარი მოუყიდიოდა არჩილს, ის კადეც გაემგზავრა, ამ გამგზავრების დროს ყაბარდის მთაყარმა კულჩუკმა რა შეიტყო, დაუხვდა გზაზედ და შეუკრა გზა. არჩილ შეება, მაგრამ ამ პეპმაში დაიჭრა შეილდის ისარით, სხუანიც ბევრნი დაიჭრნენ თან მსლე ლნი, და ამ

შებმაში მოკლეს ერთი იგუმენი და ერთიც დარბაისელი. არჩილ წაყუანეს ტყვეთ. იმერეთს მეფემან უბძანა მიტროპოლიტს იაკობს, წასულიყო ასტრახანში შეეტყო რამ არჩილზედ, გაეგზავნა ჯარი რომ როგორმე გამოეხსნა ყაზარლოდგან არჩილ ტყვეობითგან, მიტროპოლიტმან. რა ვერ გამოიხსნა არჩილ, წავიდა მოსკოვში, სადაცა მიუტანა საჩუქრათ რუსეთს კემწიფეებს, ნაწილი ღუთისმშობლის კვართისა, რომელიცა იყო იესო ქრისტეს სისხლით შებასრული და რომელიცა მიეღო იაკობ მიტროპოლიტს ხოპის მონასტრითგან, [ეს ხოპის მონასტერი იმყოფება მეგრელიაში) სადაცა ოდესმე ყოფილიყო ეს მიტროპოლიტი წინამძღვრად. —

იმავე წელიწადს აცნობებდა რუსეთის კელმწიფეებს არჩილ ყაზარლოდგან, რომ ის განთავისუფლებულიყო ტყვეობითგან და სთხოვდა დიდის ვედრებით მიეცა შემწეობა ჯარით ყირიმის ხანისათვის, რომელსაცა აღეთქო დებერუნებინა იმერეთის სამეფო არჩილისათვის.

1695 წელსა, თავადის სემეონ გრიგორიევის პირით უთელიდა არჩილ რუსეთის კელმწიფეს დიდსა მადლობასა, რომ იმისი შვილი მათე, რომელიცა გადაცელილიყო მოსკოვში, დამარხათ მეფურის დიდებით და თვთან კელმწიფენიც დასწრებულიყვნენ დასაფლავებაში. ამასთანავე სთხოვდა, არ დაეწყო ბრძოლა ყირიმის ხანთან და როდესაც დაიძვიდრებდა იმერეთის სამეფო, წავიღოდა ესეც რუსეთ

ში და იქ ჩაჰყრიდა ძელებსა თავის შვლთან.—

1697 წელსა, სთხოვა რუსეთის კელმწიფეს, მივცა არჩილისათჳს ღონისძიება, გადასულიყო თერგის მდინარემდინ და აქ ენახა უკანასკნელად, მოხუცებულის დროს, უკანასკნელი თჳსი ნუგეში, თავისი შვლი ალექსანდრე, რომელიცა იმყოფებოდა მოსკოვში რუსეთის ხელმწიფესთან, და რომელიცა უნდა მოსულიყო მამის სანახაგათ რუსეთის ხელმწიფის ნება დართევით. რუსეთის ხელმწიფემ ამ გვარს თხოვნას პატივი სცა და გამოსცა ბძანება, რომ მიგებებოდნენ არჩილს რამდენიჲე რუსეთის ჯარის კაცები, გამოეყანათ არჩილ უშობრათ ასტრახანში და იქ ეჩვენებინათ შვლი. შემდგომს წელიწადს გამოვიდა მეორედ უმაღლესი ბძანება, რათა წასულიყო არჩილის შვლი, ახლო რომელსამე ევროპიის სახელმწიფოში, სადაცა მიეღო უმაღლესი ჰსწავლა, სამეცნიერო საგნებში. თვითონ არჩილიც გადავიდა რუსეთში საცხოვრებელად და ამ წასვლაში, რუსეთის კელმწიფის ბძანებით თან ახლდნენ კნიაზი ბორისი გალიცინი და დარბაისელი ივანე ლეონტიევი.

1698 წელსა, არჩილს მოუვიდა რუსეთში, იმერეთის ბატონისშვლის ეკატერინა დავითის ასულისაგან წიგნი, რომლით აცნობებდა, თუ როგორ აწუხებდა მრთელს იმერეთს ალექსანდრე მეფე და ხალხი, როგორ აღუდგა ამას მიზეზით, ამას გარდა რამდენი შვიქნა მსხვერპლად ამ შინაურის აღრეულებისა და ამ აღრეულების დროს, თვთან

ალექსანდრე მეფეც გაიქცა და საღატო დაიშალა. აზნაურთა იოსებ დაეთოს ძემ და ივანეს ძემ, რომელთაცა მოუტანეს იმერეთითგან ეს ანბანი, არწმუნებდნენ, რომ არჩილ მოსულიყო იმერეთშივე და მიეღო ხელმეორედ მეფობა, ეს სურვილი იყო ვითომც შრთელის იმერეთისა და ამას არწმუნებდნენ მტკიცის ფიცითა.

1700 წელსა, არჩილ რომ მოვიდა მეორედ რუსეთში, რუსეთის ხელმწიფემ უბოძა იმას და იმის შვსს ალექსანდრეს, ჯამაგირის ნაცვლად მამულები ბელგოროდსა, ტერგოპეისა და ლისკოვისა, თავისის სოფლებით და თავის შემოსავლით, 1703 წელიწადს, არჩილ მეფემ აღუწერა კნიაზს გოლოვინს მოსკოვითგან, საქართველოს იმ დროს მდკომარეობა, რადგან ეს კნიაზი სთხოვდა არჩილს.

გსურთ დაიჭიროთ მგლები, — სწერდა არჩილ მეფე გოლოვინს, — რომელნიცა იტაცებენ მთებში ცხერებსა, თქუტს გსურთ შეიტყუოთ თვსება იქაურის ადგილებისა, მაშ მე თქუტს გეტყვით, რომ დაცემულს ხესა, ყველანი იტაცებენ. საქართველოს ცალი მხარე დბიჭრა სპარსეთის მახმა, მეორე მხარე ოსმალის სულთანმა; ამავე სულთანმა უპატრონობით წაართვა საქართველოს სამცხე-საათაბაგო, იმერეთი, მეგრელია (რომელსაცა ეწოდება აგრეთვე ოდიში ანუ კოლხიდა) გურია, აფხაზეთი და ჯიხეთი, ამათგანში ორში, ზამამთაყად არიან ოსმალნი, ნოლო ხალხნი არიან ქრისტიანობის სარწმუნოებისანი, უკეთუ რუსეთის დიდი კელმ-

წიფე ისეთს წყლობას მოიღებს და მისცემს შემწეობას საქართველოს, მაშინ უღიათ პატარამდინ აღებენ იარაღსა და გარეკაშენ თავიანთ მამულისაგან, როგორც სპარსელებს, ის ოსმალებსა, ბოლოს სთხოვდა არჩილ, მიეცა გოლოვინს ნება თვითნებნა და პირათ მოეღაპარაწაზოგა ერთა საქართველოს საქმეებზედ, და აღუთქვა შეედგინა საქართველოს პლანიც, რომელიცა ახსოვდა კარგად, ამ წიგნს რომ სწერდა, შიგ ჩასდებ სხტა წიგნი, მოწერილი არჩილთან იერუსალიმის პატრიარხისაგან, რომელიცა აცნობებდა, თუ როგორ მოეცლათ ამერლებს, ახალად ტახტზედ ასული იმერეთის მეფე და როგორ გაეგზანა ჯარი ოსმალების სულთანს, ხალხის დასამშვიდებელად.

მეორე წიგნითა სთხოვდა არჩილ მეფე გოლოვინს, დაეგეჟდინებინა ტიპოგრაფიაში ქართულს ენაზედ საეკლესიო წიგნები, რადგანც საქართველოში ეკლესიებისათვის დიდად საჭირო იყო.

1722 წელსა ივნისის 9-ს, ასტრახანიდან დაბრუნეს საქართველოში, მოსკოვში გაგზავნილი მოციქული, ეახტანგ ბატონის — შვილისაგან თავადი შორის თურქისტანოე და უთლიდა ამისი პირით რუსეთის კლმწიფე ეახტანგ ბატონის-შვილს, რომ მოციქულის დაბრუნების. შემდგომს, მისულიყო სპარსეთის სამშლუარზედ, რადგანც კრიტიკანობის სარგებლობა მოითხოვდა, რუსეთის ჯარი შეერთებულყო ქართულებს ჯართან, ამასთანავე ეახტანგ ბატონის-შვილი უნდა

დასცემოდა ლეკებს, რომელნიცა აენებდნენ როგორც რუსეთს, ისე საქართველოს და რომელიც ეს საქმე მალე შესრულდებოდა, იმდენი უკეთესი იქნებოდა; და როდესაც დაიწყებოდა ამ შოკმდებარე ეცნობებინა რუსეთის 'კელმწიფოსათვის, რომ მოსულიყო და შეყრილიყო ვახტანგ ბატონის-მეილთან; ამასთანავე უნდა ცდილიყო ვახტანგ ბატონისმეილი, როდესაც დაეწყა ბრძოლა სპარსეთისა ანუ ლეკებისათვის, მცხოვრებნი არ გაქცეულიყვნენ.

მ აგვისტოს, რუსეთის კელმწიფემ წიგნით აცნობა ვახტანგ ბატონის-მეილს თავისი მოსვლა ასტრახანში, საიდანაც უნდა გადმოსულიყო დერბენდში და ბაქაში. კელმწიფე სთხოვდა, ნაძღვილად ეცნობებინა ვახტანგ ბატონის-მეილს შეეძლო თუ არა აღმოეჩინა დაეიდებვის მოწინააღმდეგე, თუ რომ შეეძლო, მაშინ ვახტანგ უნდა იქ წასულიყო; და თუ ვერ შეეძლო, მაშინ უნდა მოეხდინა ბრძოლა დერბენდისა და ბაქოს შუა.

თავადმა მორის თურქისტანოვმა მოუტანა რუსეთის ხელმწიფეს წიგნი ვახტანგ ბატონისმეილისაგან, რომელიცა უცხადებდა დიდს სიხარულს, ხელმწიფის ასტრახანში მოსვლისათვის და ამასთანავე ატყობინებდა, რომ მზათ იყო წასულიყო სამოხრად, სადაცა უბძანებდა დიდი ხელმწიფე რუსეთისა.

ვიდრე თურქისტანოვი დაბრუნდებოდა ტფილისში, ვახტანგს მოუვიდა აბრეშუმის ფაშისაგან წიგნი, რომლით

ატყობინებდა, რომ ოსმალები იწყებდნენ ბქძოლას სპარსელებთან და თუ ეახტანგიც შეეწეოდა ქართულების ჯარით, მაშინ სულთანი დაუბრუნებდა იმ ადგილებს, სადაცა იდგნენ და სცხოვრებდნენ ქართული ქრისტიანები; ესე იგი ლაზითგან მოკიდებული, პრთელს სამცხესაათბაგას. რადგანც ამაზედ ეახტანგმა უარი უთხრა.

სეკტემბრის თვეში, როდესაც კიდე დააბრუნა თურგისტანოვი. ასტრახანიტგან რუსეთის კელმწიფემ და თან გამოატანა ივანე ტოლსტოი, შემოუთვალა ეახტანგს, რომ თუმცა რუსეთისა და სპარსეთის შორის მეგობრობა სუფევდა დიდის ხნიტგან, მაგრამ უკანასკნელს დროში, რადგანც შამახში სპარსელებმა დაარბიეს რუსის ეაქრები და წაართვეს რამდენისამე მილიონის საქონელი. ამისათვის რუსეთის კელმწიფემ მოსთხოვა პასუხი სპარსეთს და არათუ პასუხი, სრულებით, ყურადღებაც არ მოსცა, ამისათვის საჭირო იყო აუცილებლივ დაეწყოთ ომი სპარსეთთან, რუსეთის ხელმწიფემ მიანდო ეს საქსე ეახტანგს, რომ იმას გაეწია ამ საგანზედ შუამავლობა ნახთან და თუ მახი ეერ გადაიხდიდა ფულათ ამ ზიანსა, მაშინ დაეთმო რუსეთისათვის ის ქალაქები, რომელნიცა მდებარეობდნენ კასპიის ზღვის კიდეზედ მით უმეტეს, რომ დერბენდიც რუსეთის ხელში იყო, და თუ მახი ამაზედ თანახმა შეიკნებოდა, მაშინ რუსეთი მისცემდა შემწეობას ჯარით და დაუმშვიდებდა შახსა წინა-

აღმდეგებსა; მ.გრამ პირველად კი უნდა გამოგზავნა თავის მხრივ მოციქულები შახსა რუსეთის ხელმწიფესთან, ტრაკტატით შესაყერელად; ამ დროს, ეახტანგის სამეფოს საკმეხედაც უნდა ჰქონოდათ ლაპარაკი.

(ზოგი შემდეგს იკნება).

გ ე ი ნ ი დ ა მ .

დრო არს დაეტოვო ესე სიბრყვე,

დრო არს დაეტოვო ყოველი ესა:

რომ ამოებასა აწ აღარა მიეყვე,

თავი ეანებო ცეცხლის აღერსა.

ოხ! გახსენება არს ძრიელ ძნელი,

სიცოცხლით მარჯვეთ რაბა ესუნთქვამდი;

ნეტარებისკენ მქონდა მე კელი,

ტურფის აღერსსა ზედ ღებოხრადი.

მეცა ვიყავი გლადიატორი
და ეასრულებდი მხნეთ შისა როლსა,
ესლა არენზედ ედგევერ მე ძორი,
ჩემგნით შირბიან, შირბიან შორსა.

ალექსანდრე აკოფოვი.

ქ. ქუთაისს.

ჩ ე მ ს მ ე გ ო ბ ა რ ს

ოხ! საბრალო ხის ფურცელო
რათ გაქუს შენ ძმაზედ ეგ შური?
ფარისეელობის დაქეველო
კარგათ მომიგდე მე ყური!

დედა დაბადებისათჳს
ცხრა თვეს მუცლით გატარებდა,
და შენის სიცოცხლისათჳს

თავის თავს მოიძულებდა.

ოდეს კარგათ მოიზარდე,
დახშული გქონდა გონება,
და სწავლას რომ ვერ ეცადე,
ყველას დაუწყე მონება.

და აწ ძმას რათ ემტერები?
რაშიდ არს დანაშაული?
სწორედ გიცნობენ ბერები,
თუ განაგრძე მაზედ შური.

შენც იცოცხლე, მანც იცოცხლოს;
მითი არა დაგაკლდებათ.
შენც ისწავლე, მანც ისწავლოს;
ორთავეს შეგეძინება.

თორემ ის დრო მალე მოვა,
ძირი რომ გაგიყვითლდება.
შენებრ ყველა შურიანი,
გეტყვი, უდროოდ მოკვდება.

შუას შემოდგომისასა,
იცოდე, აედ გაზღები

დროსა ქარის ბერვისასა,
კადევაც ჩამოვარდები.

მაშინ ტანჯვა მოგეცემა,
რადგან ძმაზედ გაქვს მენ შური;
ტანს ცეცხლი შემოგედება;
აღულებული მენ კუპრი,

აწ ეცადე კარათ დარჩე,
შემოდგომის მოსვლაზედა;
იმედი თუ გაქვს, გადარჩე
მაშინ ქარის ბერვაზედა.

სილიბისტრო ცქიტიშვილი.

იენე საეჩი

პოდჟაბრინი.

[პეტერბურლის ცხოვრებითგან].

რამდენიმე დღის შემდგომს, იენე საეჩი მეხვდა ერთს ქალს, რომელიცა აღიიდა ზემო ეტაჟაში და რომელსაცა პირზედ პირბადე ეფარა.

— ეინა გგას აედღი მალლა, შეიტყე თუ არა? ჰკითხა იენე საეჩი.

„ ეილაც გასათხოვარი ქალი დგას. ისეთი მშვიდობიანი თითქმის იქ არაეინა დგასო. არც ყვირილი ისმის, არც რახუნნი.

— სწორეთ გასათხოვარი ქალია? კარგათ შეიტყე ეინ არის?

აედღიმ შეიტყო და უთხრა, რომ გასათხოვარი ქალი დგას, ეილაცა ხნიან ქალთან, და ერთიც საჭმლების მომხარშეო გოგო ჰყავთო, ამას გარდა, არაეინ იარებიან იმასთან, თუ არ ქალებიო.

— როგორ გაეიცნო აედღი, ჰა?

„ რა მოგახსენოთ, არ ვიცი.

— შენი სიტყვა ეგ არის, არ ვიცა! გამიგონე ადვილ!
ვერ ატყობ, რომ აქ რაღაც ბოლოს სუნნი ღვას?

„ვერ ვატყობ. ჰსტკტა ადვილ და თან სუნა დაუწყო
ცხერიტ, აქა იქ ოთახში. — არაფერი სუნნი ღვას ბოლისა.

— როგორ არა ღვას! ღვას! გეუბნებიან ღვას!

„ღვას და, იღვას, რაზმდენიც გსურდეთ. — მე კი მო-
გახსენებთ რომ არა ღვას. ამ სიტყვაზედ, წყნარა აუელიდა
თან და ჩამოუელიდა კედლებს, და თან სუნაედა.

— სწორეთ, ბოლი ღვას; სტკტა გადაწყვეტით ივანე
საეჩმა, — ეს უთუოთ ზემოდან ჩამოდან! წადი შეიტყე
ადვილი ხუმრობა არ არის, სახლი არ დაიწოს ან არა და,
მოიცა, სჯობია შე თითონა ენახო.

ის ავიდა ზემო ეტაჟაში.

„აი, დასყეულა ჩემა სალოცაემა, ბუტბუტებდა თავისთვის
ადვილი, ეს რა მოიგონა თქუტუნი ჭირიმეთ, საიდან იფაქრა
და აიქნივა ხელი“

ივანე საეიჩი შევიდა ზემო ეტაჟის წინა-ოთახში. იქ
არა ეინ იყო, მარცხნივ იყო პატარა ტაღანი, რომელიცა
შევიდოდა კუხნაში. ივანე საეიჩი შედგა. იქით ოთახითგან
შემოისმოდა სასიამოვნო ქალის ხმა.

„არ მინდა მამალი! გამოისმოდა ქალის ხმა, — რა მინ-
დოდა რომ მამალსა ყიდულობდი. — შე არ გითხარ ქათამი
იყიდე მეთქი, ეს კი ხედავ, აი, მამალი!“

ბლამიანის სიტყუას ხომ არ გაიგებ, სულ შენებურათ უნდა დაიჭირო საკმე.

„ რა ექნა, ჩუტნი სოფლის გლეხ-კაცი იყო, მცნობი, უპასუხა კაცის ხმამ, მომადგა, იყიდე და იყიდეო; მამალი, კარგი მამალიაო, მოსუქანიაო.

„ არ მინდა მამალი, მამალს მაგარი ხორცი აქვს!

„ არა ქალბატონო, ჯერ ეარიია ესა.

იებნე საეიჩმა გაბეღა და შეეიღა იმ ოთახში, საიდანაც ლაპარაკის ხმა შემოისმოდა.

„ აჰ! დაიყვირა გასათხოვარმა ქალმა, რომელნიცა ცალის ხელით გაიხვია თავი შალში, და მეორეს ხელით ეჭირა მამალი.

— რა გნებაეთ? ეინა ხართ?

„ მე? . . დილაშემოდობისა . . . მე ეღგეეარ, აჟ, აი ამ ოთახის ქვემოთ . . .

„ თქუტნ ეინ მოგცბთ ეგ უფლება მოწყალეო კელმ-წიფეე, იაროთ კბრდაკარ, სხეის სახლში? თან იმაღაეღა მამალს შალს ქვეშა? იქნებ გგონიათ მე უბატრონო ქალი ემყო! მე შეეანან პატრონები, რომელნიცა არ მოგითმენენ ზაგ გეარს ქცეეას . . არა, განა ეინა გგონიეართ? რა ზრე-ბით შემოხველით აჟა, რომ შემოხველით?

იეანე საეიჩი შემინდა, იმკს დაეიწყდა კიდეც, თუ რისათკს პეიღა.

— მამიტყუეთ . . დაიწყო იმარ . . მე . . . მხოლოდ

იმისათვის მოვედი, რომ გკითხოთ . . . აი, ბატონო, რამო-
გახსენოთ. . . როგორღაც. . .

„ჰო, რაო, რა უნდა მომახსენო, რა როგორღაცაო?
ლაჭი უსტა ქათამი, — რატომ არ გამამართმევ!

— ეგ ქათამი არ არის, მამალი გახლავთ? გაბედვით
შეაშველა სიტყვა ივანე საეიჩმა.

„მერე, თქვენ რა ღვა გაქვთ რაც არის? თქვენ
რა იცით?

— მე მესმოდა კაცი რომ გელაპარაკებოდათ წელან, —
თქვენ მზარეულ გოგოს რომ უყიდნიხართ ქათამის მაგიერათ,
მამალი. მე მყავს ქათამი, თუ გნებავთ, მამალზედ გაგი-
ცელით

„რა შეუზოვარი რამ არის, ეს ვილაყაყოფილა, სტუტა
ქალმა და მხრები მალლა აიწივა, — ღმერთო ეს რა ღღეს
შევესწარი, რაები მესმის? უთუოთ ცოდვილი ვეყავ და
ამისათვისა მსჯი? როგორა ბედავთ, თქვენ ვიღაცა ხართ
რომ აგრე შეუზოვრად მელაპარაკება? ეინ მოგცათ ეგ
უფლება, რომ შეურაცხებას მაძლევთ? ეს რა ამბავია ჰა?
ქალმა დაიწყო ტირილი.

„რათა ტირით ქალბატონო, მოახსენა მოსამსახურე
გოგომ; ესენი საქმისათვის მოსულან, იქნება მართლბა ამას
ქათამი უყიდვინებია, რა ცოდვაა რომ გაეცვალოთ? — რა
უბოძეთ თქვენ ქათამში? მოუბრუნდა ივანე საეიჩს.

— არა . . . ნება მიბოძეთ . . . მე მოგახსენებთ ჩემის აქ

ამოსვლის ნამდვილს მიზნებსა, სთქუა ივანე საეიჩმა, — მე ამოველ გკათხოთ, — აი რა მოგახსენოთ, ჩემ ოთახში როგორღაც ბოლი დადგა . . . ჭერი სულ შეიმჭეტლა, მე ეფუქრე; თქუტსგან ხომ არ ჩამოდის . . .

გასათხოვარმა ქალბატონმა და მზარეულმა გოგომ აიღეს ცხვრები მალლა და დაუწყეს სუნა აქა იქ ოთახსა. იმათ კომპანიის გულისათვის თვთან ივანე საეიჩიც სუნაედა.

„ მართლა, სუნია ბოლისა, სთქუა მეწუხებულის ხმით გასათხოვარმა ქალმა, — ხომ არა იწვისრა? აბა აირბინე უსტინა, ზემო მდგმურებთან.

— ახ, ქალბატონო, მართლა ცოდვა არ გეკითხოს და ერთი უბედურება არ მეგვემთხვეს ესა სთქუა უსტინამ და აფარდა მალლა.

„ მოიცადე, მოიცადე! რომ მირბინარ, სად მირბინარ და მარტოკა მიშეებ. დაუყვირა გასათხოვარმა ქალმა, რასიტყვიან! ახ, გამეცალეთ აქედან, ვილაცა ხართ, გამეცალეთ!

„ არა უშავსრა, კეთილს ბატონსა ჰგავს, ესა სთქუა იუსტინამ და გაქრა.

— მომიტევეთ...სთქუა ივანე საეიჩმა.

იმათ არ იცოდა, რა ეთქვა და დაიწყო სეროტუკის ღიღების შეყვრა; ქალმა კი დაუწყო ეახშამს ალაგება, რომელიცა წდინაზედ ეწყო.

— დიდი ხანია აქა დგებართ! ჰკითხა ივანე საეიჩმა.

„ დიდიხანია განსვენებული მაშა ჩემი ჯერ კიდევ ცო-
ცხლი იყო, რომ აქ ეიღეკა, მადლობა ღმერთსა, ჩუბაზედ
ვერაფის შეუძლიან ცუდი თქუას რამე. დღეს კი, აი, ეს
პირტული აქ უცხო კაცის შემოსელა.

— რომ მცოდნოდა, რა სახით და რა ღონისძიებით,
შევიძლებდი ამელო თქუტსგან ნების დართეა აქ სიარული-
სათუჲს, — დაიწყო მშვიდობიანის ხმით ივანე საეიჩმა და თან
პოლს ძირს იყურებოდა, მითომ და ნორცხობით, — მაშინ
არაფერს არას დაეზოგადი.

„ მე ჩემ სახლში არაფის უშეგბ, ცივათ მიუგო გასა-
თხოვარმა ქალმა; ჩემთნ მხოლოდ იარებიან, ჩემი და თავი-
სის ქმრით, ჩემი ნათლია და იმისი ძმიწული.

— ოჰ, ბატონო, მე დარწმუნებული გახლავარო . . მე
მხოლოდ გიახელით ბოლის გამო. . . მაგრამ უნდა გაგიტ
ყდეთ, რა გნახეთ, ახლა ისე გული შემამეარდა, რომ ძრი-
ელა მსურს ხშირათა გნახო ხოლმე . .

„ თქუტს უჩემოთეე გყვანან მცნობები . . . ერთხელ თი-
თონ მე გნახე, როდესაც გამოდოდით ბარონესაგან. მიუ-
გო ქალმა.

— ბარონესა! ოჰ, გულმხურვალედ დაიწყო ივანე საეი-
ჩმა, დიდი ხანია მე იმას აღარ ეიცნობ უნდა იცოდეთ, თუ
რა მოგტყუედი გარეგანის მეხედულობით. . .

აქ დაუწყო ივანე საეიჩმა, რაც ღამართა იმას ბარო-
ნესამ, ქალი დანანებით იქნედა თავსა, როდესაც უნდა

დაეწყო აღწერა იმ ქეიფის ღამისა, ხელი აიქნია იმ ნიშნად, რომ არა უთხრარა.

„ღუთის გულისათუ? გაჩუმდით? გაჩუმდით! დაიყვინა ქალმა შეურაცხების ხმით, -- რას ანბობთ მაგას? იფიქრეთ, ვის ელაპარაკებით? ეინა გგონივართ თქუნი? მე თქუნი არა შესმისრა

იენე საეიჩი გაჩუმდბ.

„მაშ ორასი თუმანი დაგეკარგათ? ჰკითხბ შერე ქალმა ცნობის მოყვარებით.

— დამეკარგა.

„სამოც და ათი თუმანიც?

— დიახ! არა! ორმოცდაათი თუმანი, მხოლოდ ამისათვის რომ ცხენი გაეყიდე ოც თუმნათ.

„რა საწუხარი! რა ზნეობა წამხდარი დედაკაია! როგორ უთმენენ მაგისთანა ხალხს? აი, გაჭირვება რომ არ იყოს, როგორ უნდა ვიდგეთ იმ ეზოში, რომელს ეზოშიაც ისა დგას, ისიც ერთ ჭერ ქვეშ. იმისთანა უსირცხილოს, მესობლის ახლოს.

იშან ხელცახოცის წევრით, შეაწმინდა ცრემლები.

„მაშ ეგ არის, აღარ იცნობთ?

— არა. მაგრამ თუნდბ რომ კადეც ეყო მცნობი, საკმაოა ჩემთვის მხოლოდ თქუნი ერთი სიტყუა და მაშინვე თავს მიეანებებ.

„მადლობელი გახლავარ მაგ კომპლენტისათვის, -- გაა-

შეებინა სიტყვა გასათხოვარმა ქალმა, - როგორცა სჩანს, ბევრი ჯამაგირი გქონიათ, რომ მაგდენს ფულს აფუჭებთ?

— ჯამაგირი? სრულებითაც არა მაქვს ჯამაგირი.

„ როგორ სრულებით?

— ისე, არ ჰაძლევენ.

„ არ გაძლევენ? შერე როგორ შეუძლიანთ, არ მოგცენ?

— ისე, არ ეიღებ.

„ სჩანს თუთან თქვენ არა ვსურთ.

— არა, ბარემ კი ეისურვებდა, მზგრამ დადებული არ არის.

„ მაშ რილისათვის ემსახურებით?

— პატეისათვის.

„ მაშ რითა ცხოვრობთ?

— ჩემის შემოსავლით უთხრა ივანე საეიჩმა.

„ განა შემოსავალიცა გაქვს! წამოიძახა ქალმა, ეგ სასიამოვნოა!

ამ დროს იუსტინაც მოეადა და მოახსენა, რომ ზეჟ მოთ ბოლი არსად არ იდგა, ივანე საეიჩი რა გამოეთხოვა და თავი დაუკრა, ორიოდ სიტყვა კადევ უთხრა.

— მომიტყევეთ რომ შეგაწუხებთ... რომ მქონოდა იმედი და მენახეთ ხშირათ, მაშინ ჩემ თავს დაესაზავდი ბედნიერათ.

„ მაგ ნების დართვა დამოკიდებულია ჩემს ნათლიაზედ,

ესე იგი ჩემს მამაზედ; თუ ის ინებებს და ნებას მოგცემთ თქვენც მოხვიდოდეთ ხუთშაფათობით, როდესაც იყრიბებიან ყველა ჩემი მონათესავენი, მაშინ თითონ ჩემი-მამა ჭაცნობებთ; უმისოთ არ შემძლია...თუნდა ნებაც მოგცეს, მაინც ყოვლის ღონის-ძალებით უნდა ეცადოთ, დაიცვათ ჩემი მშვიდობიანობა და არ შეარყიოთ, არც უბრალო შემთხვევით. ჩემზედ, მადლობა ღმერთს, არავის შეუძლიან ცუდი რამ თქუას.

— ოჰ, ღმერთს გეფიცებით! სთქუა ივანე საფიჩმა და გამოვიდა.

— აედვი! თუ შენც იტყუი, ზემო ეტაჟში რომ გბსა თხოვარი ქალი ღბას, ჭუხრა ივანე საფიჩმა, რომ შევიდა თავის ოთახში,—არ არის ცუდი. ცოტა ზრქელი კია,—არა თუ ზრქელი, ძვალსხვილი? როგორა ფაქრობ, პირველ სიყვებ წვილეში კარგია.

„რა მოგახსენოთ, არ ვიცი!“

-- მაგრამ, ოჰ, რა მიუყარებელია. სწორეთ დათვია. გავიდა ერთი კეირა, გასათხოვარი ქალის ნათლისაგან არაფერი ცნობა მოდიოდა. ივანე საფიჩს ძალიან უნდოდა ნახეთ, მაგრამ როგორ?

— როგორა ექნათ აედვი, რომ როგორმე ის ქალი ენახო ჰა?

„რა მოგახსენო, არ ვიცი... მაგრამ, მომითმინეთ ბატონო, რაუნდოდა აედვის ესამოენებინა ბატონისათვის,

მგონია აქ ბოლის სუნი დგას, და ღასუნა.

— ეჰ, ეგ ძველია, შენ ახალი მითხარ — მოიცა, მოიცა, მომგონდა, მე თათონ წაებლ. ესა სტეკა იენე საეიჩმა და აეილა ზემოთ.

იმან წყნარა გაღო კარები.

„ ეინ არის მანდ? შემოიქმ ოთახითგან ხმა.

ის ჩუმით იყო.

ეინარის მანდ? უფრო ხმა მაღლივ დაძახა ოთახ-თგან.

— ეს, მე გახლავარ, მიუგო წყნარის ხმით იენე საეიჩმა.

„ ეინ შენ? დალალი? ახ. უთუოთ გლახა იქნება.

ზალითგან მემოესმა კაბის მარაშტურის ხმა და გასათხო-
ვარი ქალი გამოვიდა წინა ოხთახში.

„ ახ! კილევ თქმნა ხართ.

მე გახლავარ.

ის გასათხოვარი ქალი იყო ამ დროს დილის ტანსაცმე-
ლით კი აღარა, იმას ეცებ შავი ატლასის კაბა ცალს ხე-
ლში ეჭირა მაშალი კი აღარა, პატარა ფანია, ხოლო მე-
ორეს ხელში პატარა წიგნი, ფანიამ დაინახა თუ არა იენე
საეიჩი, დაუწყა ყეფა.

„ რა გნებაეთ? ეუბნებოდა გასათხოვარი ქალი, — ხმა
გაიჟიბე უუუუ! არა პატროსნება, აგრე ხშირად სახლში
მემოევარდნა! არა, ეინა გონივართ? ხმა გააწყვიტე უუუუ,
კი არ მაგლი ვთქტა რომ და . . . ეგ პირველად მესმის,
რომ სხვას სახლში დაუკათხავთ მევიდეს ეინზე, . . . ისიც

მეორეთ. . . ჰა! ეს რასა ჰგავს? მოთმინებოთგან გამოგყეუართ, ცალკე ამ ძაღლსა და ცალკე თქტუნ. ღონის ძეგბა კი აღარ არის და. . .

ქალმა გაუჟო ფინია ხელითგან.

მე გიახელით გკითხაეთ . . . დაიწყო ივანე სავიჩმა.

„რა მკითხო? ჩემთან საკითხავი რაგაქვსთ, ჩემ ღლეში ესე არა ეინ მომიქცევი.“

— მხოლოდ მე გიახელით საკითხაეთ, შეშას ხომ არ აპობთ აქა?

„მე ეაპობ შეშას, ჰა! გესმით რასა მკითხავს! შეურაცხებას რათ მაყენებთ, საწყალ ქალსა; იქნება გგონია პატრონი არა მყადღეს, მოიცადე მოვიღეს ჩემი ნათლია მამობილი, მე იმას ვეტყვი და ის გაჩენებთ, ის კოლლეჟის სოვეტნიკია, უბრალო ეინმე კი არ გგონოს! მე ეაპობ შეშას!..

— არა, ის უნდა მამეხსენებინა, ხომ არაეინ აპობს ბჭ შეშასა მეთქი? სიტყვა გააშეებინა ივანე სავიჩმა, რათა ჯაფრობთ დალოცვილო, როგორ არ ეიკითხო, ღამის ჭერი თავზედ დამეკეს, ისე ცულის . . . ცემის ხმა ჩამოდის ძირს ჩემს ოთახში. . . ღმერთი, რჯული, ხატა, თავზედ დამეკცევა ჭერი... .

„მე შეშას მიჭრის სახლის მცველი ჩარდახში, მიუგო ქალმა, რომლისათვის ეძლეე თეეში ორ მანეთს...აი, რა, გესმით. იქნება სხუა მღვმურება აპობენ, მარტო მე რას

ჩამაცივდით. ჩემის მეტი ევლარდინ იპოვეთ.

-- ახ, მართლა, მაშ დანაშული მაქვს! ესა სტეჟა იენე საეჩმა, დაუკრა თავი და შედგა, ნება მიბოძეთ გკითხოთ, ეს რა წიგნია? ჰკითხა ალერსიანათ იენე საეჩმა.

„ეს ზნეობითი გასამართავე წიგნია...მე ეს წიგნი მარტუა ჩემა ნათლია მამობილმა, წასრულს კვირაში ჩემი სახელწოდების დღე რომ იყო მომილოცა.

— რომელი წმინდანის დღესა, ნება მიბოძეთ გკითხოთ?

„პრასკოვიასი, ოცდა რეას ოკტომბერს, მე ზომ პრასკოვია მიხეილოენა მეწოდება.

„თქვენ გიყვართ, უპატრიცემუღესო პრასკოვი მიხეილოენა, ზნეობის წიგნების კითხვა და მე საფილოსოფო წიგნებისა.

„ძალიან კარგი რამ კი არიან თქვენს საფილოსოფო წიგნები! მე ვეცი, ეგ ფილოსოფები ყინცო ბძანებულან... ჩემა ნათლიამ მითხრა, ფილოსოფოსებს ღმერთი არა სწამოთ, აი, მოდი და თქვენისთანა კაცი აღამიანმა სახლში შემოუშოს; ხედამ რაებსა კითხულობთ.

ეს სიტყვები სტეჟა ქალმა და უკან დაიწეა.

იენე საეჩმა წინ წადგა, ქალმა კადეე უკან დაიწია, რაზდენიც გასათხოვარი ქალი უკან დაწედა, იმდენი ესეც მისდევდა და ბოლოს ორნივენი კი ოთახში შევიდნენ.

— ბოლოს თქვენსა ვარ სტეჟა იენე საეჩმა აღტა-

ცებით, — იქნება ეს მართალი!... თითქოს სიზმარში ვარო.

„ახ! დაიყვრა ქალმა, თქუტუნ კადეც შემოხველით! როგორი რამა ხართ კაცები, თქუტუნ ასე გგონიათ, რომ მე მიამა თქუტუნი შემოსვლა? არაოდეს!

— მომიტევეთ... მაგას როგორ გაგებდავ ეფუქრა? მე მხოლოდ დიდს ვედრებითა გთხოვ, არ მომაყოლოთ ეს ბუდნიერება...

„ეგ როგორ შეიძლება! ახ ღმერთო დაიწყო ქალმა, რა ჩამოვდა მდივანზედ, რას იტყვიან? ჩემს თავის დღემი ცუდი სიტყუა არაფერს უთქვამს, აჰ აი ე! შერცხვენა მომდის. უცხო კაცი ისიც შეორეთ!

— რას იტყვიან და ასე იტყვიან, რომ მე შემოვსულვარ შიშის დაპობის შეაახებ, სხუა რა უნდა თქონ. კარგათ მოგვხსენებთ, ყველა კაცი თავის კეთიმ დგომარეობისათჳს ფეხრობს, პროსკოვიბ მიხეილოვანა დარწმუნებით დაუმატა ივანე საფიშმა და ისიც გვერდზედ ჩამოუვდა.

„ეგ რასაკვირველია აგრეთ, მაგრამ... დაიწყო ქალმა, ნება მიბოძეთ გკათხოთ, თქუტუნი და მამის თქუტუნის სახელი რა არის? ახ! თქუტუნ კადეც, ღაჯექით!

— მე მქეიან ივანე საფიჩი, უბასუხა იმან.

„ეგ რასაკვირველია, აგრეთ... ივანე საფიჩი, მაგრამ თვითან თქუტუნეე იფუქრეთ, მე ქალი ვარ გასათხოვარი, ოცდაორის წლისა, შეილა კეთილის დედ-მამისა, ვცხოვრებ მართლად ჯერ ჩემზედ ერთს არავის უთქუტუმს ცუდი სიტყუა ა?

ახლა რას იფიქრებენ?

-- დიახ, დიახ! ღმერთმა დამითაროს მაგაზედ ღაღის გაწევისაგან... ეგ მართალი ბრძანებაა, მაგრამ მე მშვიდობიანი კაცი გახლავარ, ეცხოვრებ აგრეთვე მარტოდ-მარტოა... მაშ რისათვის არ უნდა შემოვიდოდე, როგორც მეზობელი მეზობელთან, დროს გასატარებლათ? უფრო ახლა, რომ ზავთარი ღებდა და ღამეები დიდი იქნება...

„იქნება თქვენა ფიქრობთ, უპასუხა პრასკოვია მიხეილოვნამ, რომ მე ნებას მოგცემ, იაროთ ჩემთან საღამოობით, ისიც მარტო? თქვენ ძალიან სცდებით მაგაზედ!... არა, განა ეინა გგონივართ? ხუთმათათობით რო მოხვდოდდე, ეგ კადე ჰო, ისიც თუ ნათლია ჩემი ნებას მოგცემთ.

— მაშ მარტო თქვენ საღამოობით რა უნდა გააკეთოთ? ყოველთვის კითხვა მოგბეზრდებათ, ტყატრში არ დაიარებით?

„ძალიან იშვიათად. ყველიარში ამირთმევს ხოლმე ნათლია ლოყას, ისიც თუ პიესა იმ გვარია, ხომ იცით, თუ იმისთანა არა არისრა... კარგათ იცით ახლა ქალისათვის თეატრში სიარული, თუ არა ესმისრა, არ პრის კარგი... ღმერთმა იცის, რაებს არდგენენ.

— დიახ, წაართვა სიტყვა ივანე საეიჩმა, ეგ მართალიაა, აი, მე იმდღეს რამ გახლდით რა დღესაცა ელოთობდით ბარონესასთან...

„ ახ! თქვენ კიდე იმ საზიზღ ამბავზედ მელაპარაკებით; კიდე ბარონესაზედ; მე არა მსურს რომ ამაზედ გავიგონო რაჲ . . . თუ ღმერთი გწამს გაჩემდითი!..

— დავაშავე, მხოლოდ უნდა მეტყვა, რა საშინელს პიესას თაშაშობდნენ იმ ღამეს . . . ვერ შევძელი ყურებას, და გამოველი აღრევე.

„ სტყუით, აღცე არ გამოსულხართ! უთხრა პრასკოვია მიხეილოვნამ - განა თქვენ დაგეჯერებათ.

— გარწმუნებ: თქვენ მე არ მიცნობთ ერთს უბრალო სიტყვის გზონებაზედ იმ მინუტშივე ეწითლდები . . . როგორც იმ პიესაში . . . ერთი უცხადებდა ქალსა სიყვარულს..

„ ახ, ღმერთო ჩემო! დაიყვია პრასკოვია მიხეილოვნამ, წამოხტა მდივნიდან, — ეგ რა თქვით! ეგ რა თქვით! ჭკუაზედ მოდით! ვის ეუბნებით მაგას? ეს რა საშინელი სიტყვა თქვა! მოდი და თქვენისთანა ადამიანმა სახლში შემოუბოს, ყველა კაცები, სულ ერთიან ერთგვარნი ხართ, ჩენება გგონიბ მარტო ეიდგი, და ამისათვის შეიძლებოდება მეურაცხების მოცემა.

— უჰ! რა კეთილმოკმედი ყოფილ! იფიქრა ივანე საიჩმა, რა ბედნიერება ჩენებაო, რომ როგორმე გ-მება!..

— მომიტყევეთ! უთხრა ივანე საიჩმა, როგორ მოგცემთ შეურაცხებას? ოო! ჯერ არ მიცნობთ თქვენ. არა თუ ქალისათვის მიმიცია როდისმე შეურაცხება, ან საქმით, ან სიტყვით, შეხედვითაც არ შემიხედავს რაგიანათ, ეგ რა

მიბძანეთ . . მაგას რომელი კაცი ჰყარებს, გარწმუნებ, რომ
დესაც მაგ გვარ რასმეს შეეიტყობ, გული მიწუხდება, პეტრის
მწუხარებით . . მერე გარყენილის კაცის ხსენებამდე . . .

„ ახ, ღმერთო ჩემო! კადეც! დაიყვია პრასკოვია მიხეი-
ლოვნამ, თან დღეობა ყურებზედ ხელი.

— მე უნდა მომეხსენებინა, საჩქაროთ დაუმატა ივანე
საეხჩმა, როდესაც გარყენილი კაცი, ცდილობს, ისარგებ-
ლოს სუსტის ქალით . . .

„ ხმა გიჟიღეთ, ღუთის გულისათჳს! ხმა გაიჟიღეთ მე-
თქი! გაგონებითაც არ მინდა გაეიგონო მაგგვარი სიტყვები!
იფიქრე რომ მე ვარ გასათხოვარი ქალი, ამისათჳს არ უნდა
მესმოდეს თქუტუნი სიტყვები და არც გაეიგებ.

— მაგრამ, თანახმანი უნდა იყენეთ, გააგრძელა ივანე
საეხჩმა, და ბეჯითების კილოთი, — ან პრასკოვია მიხეილო-
ვნი, რომ თუ გასათხოვარს ქალს, არ უნდა შეეიტყოს. თუ
რა გასაცდელს მიეცემა. მაშინ ამას აღვიღათ შეუძლი-
ან ჩა. . . .

„ ახ, რა საშინელებს მეუბნებით! თავის დღეში გასათ-
ხოვარ ქალი, განსაცდელს ვერ მიეცემა, თუ გაგონებითაც
არ უნდა გაიგოს რამ ცუდი, — არა თუ . . .

— რა არა თუ? რა არა თუ? დაასრულეთ პრასკოვია
მიხეილოვნი.

„ ესე არა თუ რამ . . . ახ, აი ჩემი ნათლიაც მომბძნ-
დება! დილა მშვიდობისა ნათლიაჯან!

ოთახში შემოვიდა ხნიანი კაცი. ასე ორმოცდაათისა, ჭაღარა შერთული, ყელზედაც აწნას ჯვარი ეკიდა

— ოჰ, სტუმრები გყალიათ? ჰსთქუა შემოსულმა და გვერზედ რა გაღმობელა, დაუკრა თავი, და თანა ყურადღებით სინჯავდა.

„ეს მეზობელი გახლავთ, რომელიცა ღვას ჩუპნ ქვემოთ, მიუგო პრასკოვია მიხეილოვნამ.

— რაო?

„მეზობელი გახლავთ, ამოვიდა შეატყოს, მემას ზომ არა სჭირან აქა. ამას უნდა მე გამიცნოს. უთქუტუნოთ ვერა, ებელაე ნათლია, გონია კარგი კაცია! უჩუჩუხულა ქალმა.

„სადა მსახურებთ? ჰკითხა ნათლიამ.

ივანე საეიჩი ჯერ შეერთა, ბოლოს წამოიღულულულა თავის დეპარტამენტის სახელი.

„ჰო! ჰსთქუა ჩინოენიკმა, — თქუტუნი ნახალნიკი ჩინებულნი კაცია! ნიჭიერია! სწორეთ დარბაისელონა, დარბაისელო! აი, სამსახური იმისთანა კაცთან უნდა აი! დიახ, ჰო, ნება მომეცით . . . მგონია გუშინ იყო. არა, დღეს მესამე დღეა. თუ გუშინ? . . . რათ დამაეწყდა! დიახ, სწორეთ გუშინ, თქუტუნის დეპარტამენტიდან მოგვივიდა ერთი მოწერილობა, ეინ დაწერა იმისი შავი ძალიანი სულელი ყოფილა იმისი დამწერი მეტად ჩერჩეტი. ნება მომეცით, მოგახსენებთ; ჩუტუნის კანცელიარიის ჩინოენიკი, ერთი დათხოვეს ატესტატში ძალიან ყრუთ არი, ეს შემთხვევა გამოყენილი, ჩუტუნ

ამხელ ქახალდი მომწერეთ დავითხოვეთ მოგეცათ დაწერი-
ლებით ცნობა. მივიღეთ თქუტსგან ქალღი, ახ, ღმერთო!
რამდენი ტუტუცი ჰყავს ქუტყანაზე! მრთელი თაბახი გა-
ჭრელებულია და ნამდვილს ცნობას კი ვერ მიიღებს კაცი!
განგებ გამოვიწერე იმ მოწერილობის პირი... მომიტანე
პარაშა, არაყი, ზომ არ ინებებთ თუტსცა?

— არა, მადლობელი გახლავარ.

„ჰა, რაო?“

— მადლობელი გახლავარ, მე არა ესეამ, სტუტა ივანე
საეჩმა.

„ენ არის თქუტსნი ატდეღენიის ნაჩანიკი? ჰკითხა ჩი-
ოენიმა.“

— სტუკოლენი, მიუგო ივანე საეჩმა?

— მათფეი ლუკჩი! განვირეგებით წამოიძახა ჩინოენი-
მა, — პა, პა, პა! იქნება ის მართლა ნაჩანიკია? მითხარით
ღუთის გულისათვის, ზოგჯერ ბედი როგორ ბრმათ დაიარე-
ბა... ეს რასა ჰგავს... წარმოიდგინე პარაშა, — მათფეი
ლუკჩი ამ ორის წლის წინეთ, სტოლნაჩანიკათ იყო ჩუტ-
სში; ახლა შეხე, რა ანბავია! ოჰ, სულიყო დაშავიწყდა, ვერ
გითხარი, პეტრე პროკოფიჩმა ხეალ სალამოზედ დაგპატიჟა,
იქ ტაციობაც ექნებათ. ჩუტსს ქალღს ეთამაშებთ, ჩუტსის
კამპანიით, — სამნი იქნებიან მოთამაშენი, ატდეღენიის ნაჩალ-
ნიკები, მარტო მე ვარ იმათში ერთი საყუარ მინდობილეს
ბის ჩინოენიკი! ხუთმაბათს ისინი იქნებიან აქა.

„ ახ, ნათლიაჯან, რა გაშეხარდა. სტყუა გასათხოვარმა ქალმა და მეტის სახარუოთ დაიწყო ხტომა; თუმცა წლო-ენებით არ შეფეროდა, მაგრამ განგებ თავი მოაწონა ივანე საიჩის.

„ აი, მოწყალეო კელმწიფე, მობრუნდა ჩინოენიკო ივანე საიჩის, თუ ინებებთ დამძანებთ ხუთშათათ სალამოზედ ჩუქნათან. . .

— მაღლობელი გახლავართ, ბატონო, — დიდ ბედნიერებად მივიღებ.

„ ჰა, რაო?

— უცქველად გიხსენებო . . , უთხრა ივანე საიჩმა, თავი დაუკრა და გამოვიდა.

— ავღეი! მგონია ეს საქმეც ხერხათ მოდის, უთხრა ივანე საიჩმა თავის მსახურს.

— რა მოგახსენოთ, არ ეიცო მათგო ავღეიმ.

— მაგრამ ჩემო ძმავ. ეს კი სხვებსავეთ არ არის. . . აქ ძალაც უმზნოება ტრიალებს, მაღალი ღმერთური გრძნობა,

„ ემშაკმა შენცა, წაგდოს და შენა გრძნობაცა, წაიბუ-ტბუტა თანისთვს ავღეიმ.

„ ენაიას გაუმაჯოს, რა შემოეარდა ამდროს ეასა, შე-უძახა ივანე საიჩის, სხტა როგორა ხარ, როგორ გაათავე შენ ბარონესასთან.

— რა, ჩემო ძმავ, ბარონესა, მიაბეზრდა ძმავ, — ყოვე-ლთვის აქ სხტა ნაირად უნდა სიარულო, სულ კოხტობა,

სულ უდროთ მისლა, მოსლა, ამას გარდა სულ გრაფები იარებიან, კნიაზები... არ გინდა! ღმერთმანიც არ მინდა... მე მიყვარს თავისუფლება...

„ ძლიან ცუდო გიქნია, ვანკა, ძალიან! უთხრა ვასამ მე მაინც გამაცნობდი, უფრო ბეურს მოიგებდი. აჰ, რომ არ იცი! შენ რა იცი, ძოვბილო, ქუტყუნხედ რა ანბავია. კაცი მ-გ ბარონესაშით მიდის წინ.

— რასაკვირველია ეგ აგრეა, მიუგო ივანე საეიჩმა, შესაძლებელიც იყო, უეჭუტლად წინ წავიდოდი კადეცხელ დაბლობატის ხალხი იარებდა იქა, მაგრამ ჩემი საქმე არ არის, უკანასკნელ დროში, ეახშმათაც ვეყავ იქა, იმ დროს ფრანციის ელიჩ სეკრეტარიც იქ იყო... აი, ძმაო მსმელი, მერე ნაირად უქეზარს გათამაშებ გამოთამაშებ. პარიჟში მიმიწვია, იქ შეწვიეო.

ამის შემდგომს უანბო, ახალი მცნობის გასათხივარი ქალის მოპოება.

ხუთმაფათს, საღამოს რეკსათხედ ივანე საეიჩი გამოცხადდა მეზობლისას. იქ იმ დროს, ოთახები სულ სხვა გეარათ იყო მომზადებული. სარკეების წინ, კარტოფილის სანთლები წყვილად დაწყობილი, ანათებდნენ ოთახებს მდივნი ბისტვს. სკამებისთვის და სტოლებისთვის გახედნათ ჩეხოლები გოსტანაში, სტოლზედ ენთო ლანბა დაიღო დიდი პოდნოსი მურაბებით, იქ იდგა მღაენი და ორიც კრესლა. გოსტანაში დაეტეოდა მხოლოდ ხუთი კაცი, მეტი ვერა. იმისიქათ კადეც

იყო ოთახი, იმ ოთახის პირდაპირ კუთხეში იდგა შირმა, რომლითგანაც მოჩნდა თეთრი ბალიშები და კრაოტი, თეთრ ჩარსაე გადაფარებული ის იყო გასათხოვარი ქალის პრასკოვია მიხეილოვნას საწოლი. — შეს ძლებელიყო იმ კრაოტის თავზედ დაეწერათ ეს ლექსები:

ჩემ საწოლს, ჯერეთ ქალწულოვნას,
ბნელს ღამეს არაეინ შემოჰპარდია..

ზალაში, ნათლია პრასკოვია მიხეილოვნასი, ეთამაშებოდა ქალღალს, გასათხოვარი ქალის დის ქმარმა და ორს კიდევ სხუა ჩინოვნიკებს, რომელნიცა იქცეოდნენ თავიზიანათ, მეორეს კუთხეში გასათხოვარი ქალი ჩაის ასხედდა, ქალების საზოგადოება იყო გოსტინაში. დიეანზედ იჯდა პრასკოვია მიხეილოვნას უფროსი და, მაღალი დედაკაცი, სწორე ჩინარივით, შემდგომს სახლის პატრონი და ორნი კიდევ ველადა გასათხოვარი ქალები, რომელთაცა გვერდს ესხდნენ და უაღერსებდნენ ორნი ყმაწვილკაცები, ორიენი ნათლიის ძმისწულები; ერთი იყო იმათში სტუნდენტი, ხოლო მეორე იუნკერი, ქალები ისხდნენ კაცები იდგნენ, ამი სათვს რომ არ იყო ბლაგი დამსხდარიყენენ.

-- თქუტუნ ჩასაკვირველია, აქ დარჩებით გოსტინაში ყმაწვილ კაცებთან, უთხრა პრასკოვია მიხეილოვნამ, ივანე საეიჩს, ყმაწვილურ ცელკობით, იქ რას გაავეთებთ ბებრება

თან? ხომ არ ინებებთ მურაბებს? ხმა გაკმიდე უუუუ, რა ცუდი ძაღლია ეს წყეული! ერთი ხელი რომ წაუსით თავზედ, მაშინვე შემოგჩევიან, აი, აგრე.

— ახ, იკბინება, სთქუა ივანე საეიჩმა, რა გამოსტაცა ხელი.

• არა, არაოდეს.

— როგორ არა, აი სისხლი.

• აი შე უშზგასო, მოიცადე, მე მენ როზგით გაგლახა: სთქვა პრასკოვია მიხეილოვნამ. არ ინებებთ ჩტინთან ქახალის თამაშობას.

— ღიდის სიამუნებით, მიუგო ივანე საეიჩმა.

მოიტანეს კიდევ ორი სკამი, დაწყევს კარებთან და მოჰყენენ თამაშობას.

ივანე საეიჩმა ყველანი გაიცნო. ჩინოენიკებს უანბო თავისი ყოფა ცხოვრება; და თან იყევხდა: ხან მივალ სამსახურში, ხან არაო, როგორც მომიხდებაო. სამსაათზედ დავსერიანებ ნეესკის პროსპექტზედა, სადაც შევხედები ცნობებს და ვლაპარაკობთო, ხან შევალ, რომელსამე ფრანტუზების მგაზიაში, სადაც ეკითხულობ გაზეთებსა და უცხო ქტუტერების ანბანებსა ვიტყობო. საფრანგეთის სამინისტროზედ ცნობები იჭიდანა შტეტსო. ასე, ამ სახით გადის დრო ჩემთვის სადილობამდინაო.

• ნება მიბოძეთ გყთხოთ, უთხრა ნათლიაძე, ახლა ეინ არის საფრანგეთში მინისტრათ.

— მინისტრათ? ეშმაკმა იცის ვინა, იფქრა ივანე საეიჩმა, — ახლა? დაიწყო იმან და შედგა.

„ რაო? ჰა? ჰკითხა ნათლიამ.

— ახლა. . . სამინისტრო დათხოვნილია, უცებ გაბედვით წამოიძახა ივანე საეიჩმა, თითქმის ზეგარდამო ჩავლენებითაო, — აღარაეინ არის.

„ მაშ სჩანს, იმისი, თანაშემწე განაგებს! წარმოსტკეა ნათლიამ.

— იქ, ხომ, ერთი სამანისტროა, უპასუხა ივანე საეიჩმა.

„ როგორ, იქნება მართლა? მ.შ ერთი მინისტარია?

— არა ბევრნი არიან.

„ ბევრნი არიან! რა პირუტყენი ყოფილან, წაიბუტბუტა თავისთვს ნათლიამ.

ჰე გაიჟართა ერთი გამოძახება, თუ ეს როგორ შეიძლება.

— მერე, განაგრძელა ივანე საეიჩმა, მიედივარ სკჰელებთ, ლეგრანის გოსტინიცაში, — სადაცა იყრიბებიან მცნორები, ესვამთ, სალამოზედ თეატრში დავალთ და ასე სიცოცხლეს ვეთამაშებით.

„ აი ცხოვრება! ჰსტყუა ერთმა ჩინოენიკმა სიშურიტ — ასე უნდა ცხოვრებდეს კაცი, რომ კარგი იყოს, თუ არა და, გათენდება დილა, შეიქნება რვა საათი, მიერბიებარ სამსახურში და ხუთსაათამდინ სჯულს ვიგდებინებ, წელი მაქვს

მოწყვეტილი! სული ამომხედა ამდენ ტანჯვით.

-- რა არის სამსახური? საქმე, საქმე, სხუა არაფერი. სტუტა ივანე საეჩმა,-- სიცოცხლე მოკლე გვაქვს, როგორც ერთმა ფილოსოფოსმა თქვა, უნდა სიცოცხლეს, გავეთამაშ-გამოვეთამაშებოდეთ.

ივანე საეჩმა მრთელმა იქაურმა საზოგადოებამ ისე იცნო როგორც კარგი დროს. გამტარებელი ყმაწვილი კაცი, და ღირსი პატივის-ცემისა.-- ყველაზედ უფრო მეტად მეუყვარდა გული ნათლიას.

ივანე საეჩმა მადლობა გადაუხადა, ყოველ ხუთშაბათობათ იქ მისელის ნების დართვისათვის.

— მე არ მოვიფიქრებდი, თუ მივიღებდი ნების დართვას, დაიწყო ივანე საეჩმა, პრასკოვია მიხეილოვნა ისეთი მოშინებარია

• ჰა, რაო?

— პრასკოვია მიხეილოვნა ისეთი მოშინებარია, დაუყვირა, რაც ღონე ჰქონდა შიგ ყურში ივანე საეჩმა.

„ არა, აგრე არ არი, აი რა მოგახსენოთ . . . მიუგო ნათლიამ, . . . მაგან მაიღო თავის მაღისაგან საძირკელიანთ სწავლა; მართალია, დედა, ცოტა ცუდლუტი იყო, რომლისათვისაც აღრეც მოკუდა, მაგრამ მაგის მამა და მე ერთად ვმსახურებდით,-- ის იყო კოლლეგისკის სოფელნიკი,-- ძალიან სასტიკი კაცი იყო და უყვარდა შვილების ცელქობა. იმან სწავლა ეგ ჩინებული, ხნეობიანი ყოფ-ქცევა, ის რომ

არა ჰყოლოდა, სრულებით ზე იქნებოდა ქალი, მაგრამ ის
ღმერთმა კურთხევით მოიხსენიოს, მართალი კაცო იყო და
ქალიც სიმატლის გზაზე დააყენა. თორემ, თუ ეს ასე არა
ყოფილიყო, მაშინ ეგ ქალი . . .

— რაო, ჰკითხა ივანე საეიჩმა.

ამ ღამის შემდგომს ივანე საეიჩი, არათუ ხუთშაფა-
თობით სიარულს დასჯერდა, იმას კიდევ ემდურებოდნენ, თუ
რატომ ხშირად არ იარებოდა ერთხელ გაბედა და სიყუარული
უნდა გამოეცხადებინა. ეს იყო ზამთრის ღამე. ყველგან იყო
ამ დროს სიჩუმე არასაბუნდოვანად. მოსამსახურე გოგოს
ეძინა კუხნაში. სახლის უფროსი დედაცაც, იყო სტუმართ
შეზოგელთან. მხოლოდ მარტო პრისკოვია მხეილოვანა იჯ-
და მდივანზე და რაღასაც ჰკერა და ჯერ პირველად ივანე
საეიჩი იჯდა პირდაპირ, მერე გადავიდა და მოუჯდა გვერ-
დზედ, ისე რომ მკერდს ადგილათ ჩაცქეროდა, ის ეუბნე-
ბოდა კიდევ, რომ თანხედ მოსახვევი, რომელიც მაშინ
ზედა ჰქონდა, არ უხდებოდა. ძალიან დაუახლოვდა ივანე
საეიჩი, ისი დაუახლოვდა, რომ დაუწყო კიდევ ლაპარაკი
მეგობრობაზედ, სიყუარულზედაც კი; იმზედ კი, საზოგადო-
პირველად ყურებაზედ ხელს იფარებდა და ყვიროდა გაცი-
რებით; მერე და მერე, ყურებზედ ხელს აღარ იფარებდა,
და არცა ყვიროდა, მაგრამ პასუხს კი არ აძლევდა, მაშინ

ივანე საეიჩმა გაბედა და დაუწყო იმ სიყვარულზედ ლაპარაკი.

— პრასკოვია მიხეილოვნა! უთხრა ივანე საეიჩმა.

„რა გნებაეთ!

— არა ეისა ჰყვარებიხარ შენ დღეში?

„ეგ რა თქვი, ჰყუზებდ მოდი, მე ხომ გასათხოვარი ქალი ვარ.

— რა უყოთ რომ გასათხოვარი ხარ? განა გასათხოვარი ქალი პრავის შეუყვარდება?

„არ არის რაღა! სტუტუ ქალმა სასტუკის ხმით, მინამ არაეიზედ დაინიშნება.

— ეგ კარგი, მაგრამ სიყვარული არ ელის დანიშენასა.

„ეგ ფაქრათაც არ უნდა იფაქროს! სტუტუ ქალმა.

— მაშ თქუტს არაეინ მოგწონებიო?

ხმა გაქმედით იყო.

— ეს რა მხეცია! იფაქრა ივანე საეიჩმა, სტუტუას რამე მაინც, ან ჰო, ან არა. — ძირს მანც დაიფურთხოს, მაგრამ არა, ხეა სწორეთ, ხე! მე კი ის, მგონა, დაიწყო ივანე საეიჩმა, რომ ღირსი შეეიქნებოდა თქუტსის ყურადღებისა. . .

„დღეს როგორღაც თქუტს ჰყუზებდ არა ხართ? უთხრა პრასკოვია მიხეილოვნამ, — ღმერთმა იცის, რაებს ანობთ, — დროა შინ წასვლისა, ათი საათია,

— რისთვის წაგიღე მინ! იქ რა უნდა გაეკეთო?

„წიგნები იკითხე.

— არა, არ წავალ, მინამ არ გამოეტყობ. . . სფლ

ერთიან... მე... თქვენ. ჩვენ... იცით პრასკოია მიხეილოვნა? ორი სულის საყვარული... როგორა ეთქმით, სიცოცხლის ბალზამია, რატომ? სთქვი, სთქვი, ლუთის გულისათვის, ერთი სიტყვა არი.

ქალი ჩუმად იჯდა.

— ამისთანა ხე კიდევ უნახავს ვისმეს, ფიქრობდა იენე სავიჩი, თქვენ სწორედ ქვის გული გქონიათ, ყინულის გული, რატომ არ უნდა გაეყოთ კაცთან ბედნიერება? სიცოცხლე მოკლეა, როგორცა სთქვა ერთმა ფალოსოფმა.

„ახ, რას ანობ, ღმერთო ჩემო, რომ გენახოს ვინმე, ახლა, მერე რას იტყვიან...“

— გაიყვით ჩემთან ეგ გრძნობა, ფასუეუგებელო პრასკოია მიხეილოვნა, ჰყვიროდა იენე სავიჩი, არ იცით, როგორ ვიტანჯები, როგორ ჰყვიარხართ...“

„ნუ ანობთ, ნუ ანობთ! ყვიროდა პრასკოია მიხეილოვნა და ყურებზედ თითს იცომადა, ღმერთო ჩემო! რას ანობთ! ღამე, ისიც მართა! რას იფიქრებენ?“

— ერთი სიტყვა მითხარით, ერთი სიტყვა, — მაშეცოთ პასუხი! ანობდა იენე სავიჩი, — და შემძლიან მაშინ, თუნდა ხელო დილაშდინ დაგიცადო.

„მე! პასუხი. პასუხი მოგცე ახლა! არ გინდათ დაცვათ ჩემი პატიოსნება! ღმერთო ჩემო! ღამე, მაგ გეარის სიტყვებით!... პასუხი! არა, არა, ხელოშდინ მაინც მომიტო“

მინეთ, ან არა, ოთხშაბათ თორმეტ საათზედ, მიიღებთ პასუხსა...

ივანე საიჩი მოვიდა ალტაცებამა.

— უფასო პრასკოვია მიხეილოვნა! სთქუა იმან, რომ გორი მადლობა შემოგწირო? ოჰ, ბედნიერება! აი რას ნიშნავს გათამაშებ-გამოთამაშება ეს ქემმარტი, მაღალი, ტყბილი, როგორა ეთქუა, რომ არ ვიცი...

ივანე საიჩიმა ველარ მოითმინა და აჟოცა ხელზედ.

„აზი დაიყვირა პრასკოვია მიხეილოვნამ და ნემსი გა-
ვარდა ხელითგან, ეგ რა ქენით! თქუჲნ შეურაცხავით მე,
როგორი აგრე აღრე, ჩე პასუხსაც აღარ მოუთმინეთ! ეს
სამინეოლება! მოღიოთ ოთხშაბათს, მოგვლით, ახლბ კა წადით,
გამეცალეთ აქედან“

ქალი შეეარდა სპალნაში და კარები მაგრა ჩაიკეტა?.

— ოთხშაბათს რაღა, ოთხშაბათს, ფეჟობდა ივანე საი-
ჩი. რაზედ შეშინდა ისე? სულ ერთი არ არის, დღეს იყოს
თუ ხვალ, თუ ზეგ.

მესამეს დღეს აედევნა მოახსენა ივანე საიჩის, როდესაც
სამსახურიდან დაბრუნდა, რომ სახლების მცველი რილისა-
თვსაც მოვიდა, და წინა ოთახში დგას..

— რაო საყვარელო? ჰქოთხა ივანე საიჩი, რა გამოვიდა
წინა ოთახში.

სახლების მცველი უგუნურად ეღრჩეობოდა, თავს უკ-
რავდა და ზმას კი არ იღებდა.

— რა გინდა?

„ მოსალოცათ გიხსლო.“

— რის მოსალოცათ? ჰკითხა განყივებით ივანე საიჩხა
სახლების მცველძან კიდევ დაიწყო ღრუჭა და თავის
დაკერა.

— აედვი! რას მილოცამს, შენ მზინც რატომ არ იტყვი?

„ რა მოგახსენოთ, არ ვიცი.“

„ კეთილს საქმეს; კანონიერს შეუღლებას; ბატონო“

— რაო?

„ კანონიერს შეუღლებას.“

— როგორ? ეისტან? რას როტავ? ხომ არ გაგიჟებულ
ხარ?

„ არა, არა, ბატონო. მთელ გონებაზე გახლავარ. ზემო
ეტაჟში რომ ქალი, დგას, პრასკოვია მიხეილოვნა. . .“

— როგორ!

ივანე საიჩი გაქეაფდა.

— ეინ გითხრა, ჰკითხს იმან,

„ თითონ პრასკოვია მიხეილოვნამ, ბატონო, წელან შე-
მხედ და მათხრა, ქორწილი ჩქარა მექნებაო; ხალ უთუ-
ოთ ნიშნობა ექნება და მეორე დღეს ქორწილიო. ეთმა
ქედუქნებაც მითხრა, თითონ პრასკოვია მიხეილოვნა ყოფილა
დუქანში და ბეწვეული უყიდნია საქორწინოთ ძალიან ემურებო-
და ალების ლამემდინ ბეყრი ალარა დარჩომილა რაო. იმჟამა

მოსამსახურე გოგოშაც მიხვრა, რომ სახელით დიდ პეროვს აცხოვრნ, გესმით ბატონო, ხელო ნიშნობა გაქვსთ, რას მიმალამთ? ბეგრნი არიან დაპატიჟებულენი.

სახლის მცველმა კიდე გაიღრიჭა და თავის დაკერას მოჰყუა.

„ მე მგონია ბატონო, ახლა სხუა სახლს იქირავებთ, დაუმატა მცველმა, თუ ინებებთ, აგერ ზემოთ სახლი იცლებოდა რადგან თავის დროზედ ქირას არ გეძლევის, ის კარგი იქნებოდა თქუპნთვსო...“

— მოიცა, მოიცა! დაიყვირა იენე საეიჩმა, მიაბრუნა მცველი, ამოჰკრა პანდური და გაბგლო გარეთ.

— შენ რას იტყვი. ავდეი, ჰა?

„ რა მოგახსენო, არ ვიცი.

— სულ იძახი, რამოგახსენოთ და რა მოგახსენოთ, ერთხელ მამეცი რიგიანი პასუხი შე წყევლო და!

„ რა მოგახსენო . . . რომ უნდა დაესრულებინა ავდეის, მიეზრდა ამასაც იენე საეიჩი, მიაბრუნა. ამოჰკრა პანდური და გაუძახა კარზედ, ის დიდხანს დადიოდა ოთახში, და თან ყურს უგდებდა ჭერს, ზემო ოთახისაკენ. — სწორეთ, მათალია, ტყვილი არ არის, — პოლებს სწმენდენ. — აგერ, გოგოც, დატვირთული მოდის, კვერცხები და რალაცები მოაქვს. — ეა შე ზემო თბო, თითონ პრასკოვია მიხეილოენაც უკან მოსდევს! ოჰ, შენ . . . შენა! რამდენი საქმელი მოაქვსთ? — რა საჭიროა იმდენი ხორბგი...ის შემცდარა! იმას

ასე ეგონა, რომ ცოლობა ეთხოვე და ამაზედ პასუხი მო-
ეითხოვე. ჯდება ამისათვის გადადო საოთხშაფათით, რა
ანბანია! ხელად რა გველი ყოფილა! ეს რა მოიგონა, და-
წყველა ღმერთმა!

ივანე საეიჩი დაიქარგა ფეკრებში.

— ახლა რა ექნა! როგორ მოვახერხო? ადვილი არ
არის! ღმერთო, შემეწიე!

ის მუშტს იცემდა თავში, დარბოდა გიჟსავეთ ოთახ-
ში. ორი რუმკა ლეკორიც დალია, ეგება როგორმე მწუ-
ხარება გადევდო გულითგან. კიდევ, დალია, ცოტა მომხ-
ნეელა.

— ავდეო, ავდეო, ყვიროდა ის, აქ მოდი ჩქარა.—
იცი რა?

„ რა მოგახსენო არ ეიცი.

„ ფუ შეგარცხენა ღმერთმა, რაზდენი უნდა თქვა, არ
ეიცი! სულით ხორცამდინ ეიღუპები და შენ კი სულ შენ-
სას როტამ, — არ მიხედი რა უნდა გითხრა?

„ არ ეიცი, რა მოგახსენო.

ივანე საეიჩმა ხელი აიქნივა.

— გამიგონე რა გითხრა, უთხრა ივანე საეიჩმა, უარის
თქმა, არ შეიძლება, გესმის? წაეხდე უთხრა, რომ ისე უთ-
ხარი, ცოლად შერთვა ფეკრათაც არ მომსელია, ეს ძნელი
იქნება—მკითხამენ, მაშ რა განზრახვით ეუბ ებოდო! ერთი
ისტორია გავივა.—მეტრაცხებაში შემეყვანე, ხელზედ მაკო-

ცო, რასაკვირველია, ამასაც იჩივლებს. — ძალიან დიდი რამე ყოფილა, თუ ზელზედ მიკოცნია, — მიხვდი თუ არა..

„ რა მოგახსენო, არ ეიცო“

— დროთა უნდა მოექცებნოთ სხუა სახლი.

აედღი შეშინდა,

„ რასა ბძანებ ბატონო, ღჷერთო დიდებულო, ამისთანა სახლს როგორ დაეანებოთ თავი? ყველა მხრით სანათიანია. ჩარღახიცა აქუს, შემისათვს, საყინულესაც გეთხოვებს სოლმე სახლის პატრონი ზოგჯერ, თქუპნი ნებაა. მამაცით ანგარიში“

— მაშ შენ გინდა, რომ ერთს შარში გავცემა! მერე რაღა ექნა?

„ მომიტევეთ ბატონო...“

— მინამ სახლს არ დამჷკერ, გროშსაც ვერ მოგცემ.

„ ახლა სად ჯანაბაში ეიშოვნო; ამ ცივ ზამთარში?

— სადაც გინდა იშოვნე, ეგ ჩემი საქმე არ არის, ზომ ზედაე აქ აღარ იდგომილება, ოთხკუთხიე მაწუხებენ. მოძებნე დღესეე, რომ ხეალ აქ ჩუპნი ხსენებაც აღარ იყოს, ძალიან მოშორებით აქედან, თუნდა ქალაქს გარეთ...

„ სამი დღე მაინც მოიცადეთ...“

— გაგიჟდი! სამი დღე, მოვიცადო, რომ ზეალ ძალათ თავზედ მამახვიონ! გაიგე შე სულელ.., რაებს ანზობენ, ბეწვეულის უყინაით, ქათმების, ინდოურების, პეროგებისაც აკეთებენ. — რაკი გააკეთებენ, მერე რაღა გეეშველება,

ზომ ზელს აღარ აიღებენ, მოიცა, მოიცა, ბურმომა მითხრა, სახლი მაქვს ქირითაო, გასინჯე და თუ არ დაუჭერი-
ათ, დაჭირე!

„ კიცი ბატონო ის სახლი, უპასუხა აედვიმ, მაგრამ
საყინულე არა აქვს.

— ღმერთმა შენც დაგწყევლა და შენი საყინულეც.
ჩააცვიდა საყინულეს, წადი ჩქარა.

შეორეს დილით აედვიმ მოახსენა, რომ სახლი ცარი-
ელიაო, ივანე საყინემა უბრძანა ბარგაა გადატანა და უთხრა
მეც სულამოხედ ბინდასას ახალს სახლში მოვალ პირდა-
პირაო, როდესაც გამოდისო, გზაზედ შეეფეთა ნათლია,
რომელსაცა ეხვია თეთრი ყელსახვევი დაფრაჟი ეცო საპრ-
ზნიო. იმან შეაყენა ივანე საყინე,

„ ჩემი ნათლიამა მითხრა სასიამოვნო ანბანი და მან-
ბო როგორც გათხოვნიათ ზელი, ცოლად შერთვსა, ჩემგან
ითხოვა ნების დართვა და მე სიამოვნებით მივეცი ნება დღეისა-
თვის, ყველა ნათესაეები მოწყვეტულები გყენან; თქუტუნცა მოგე-
ლიან, ღუდელი ნიშანს გაცუთხებთ, დიდად მიხარის, შეეკრიბე
თქუტუნზედ ცნობა და ყველასაგან კება შევიტყე თქუტუნო..
... მომილოცავს, ღმერთმა გაგაბედნიეროთ... კარგი ცოლი
იშოვნეთ, ის იქნება თქუტუნი ერთგული და მორჩილი. . .
მართალია მამამ სიმდიდრე არა დაუგდორა, მაგრამ ზნეო-
ბითი ჰსწავლა კა კარგი აქუს, რომ იტყვიან, ნამდვილი
საძირკელიანი ჰსწავლა.

— მომეტევით. . ღთხრა იგანე საეიჩმა.

„ ჰა, რაო?

— მაშიტავეთ. . . მეშურება. . .

„ რასაკვირველია, ისეთი დროა. ბეტური ზაქმე გექნებათ.
ნ. ხემდინ

იგანე საეიჩი ისე მიკბოდა, როგორც შურდულის ქუთ
იმას უკანაც აღარ მოუხედნია.

აფდემ კიდე ლატოთა სამი პოოხა, ბარგი ბარჩანა,
ზოგი თვით დაიხკოთა და ჩამოვიდა კაბეზედ. ზემოთ ასე
ეგონათ, რომ იგანე საეიჩი აპარებდა დიდ წვეულებს, აც-
ვლევინებდა მებოლებს, ქორწილის გამო, და ამისათვის იყე-
ნენ გულდამშვიდებით. მაგრამ როდესაც აედემ, ჩამოიტანა
უკანასკნელი ნიეთობა, საათი, შანდლები და სხუა, მაშინ
კი, როგორაც საეჭვოდ მიიღეს

პრასკოვია მიხეილოვნას ნათლია, თითონ ის, იმისი და,
ერთას სიტყვით ყელა სტუმრები გამოვიდნენ და შემესხვიე-
ნენ კიბეზედ აედემს,

„ სად არის მენი ბატონი? ჰკითხავენ აედემს?

„ ჩამოგახსენო, არ ვიცი.

„ ჩქარა დაბრუნდებ?

„ რა მოგახსენოთ!

„ მოეა დღეს ჩუქნსა, თუ არა?

„ რა მოგახსენო, არ ვიცი.

„ მოყ ნიშნობაში თუ არა?

„ რა მოგახსენო.

„ ცოლს ირთამს? ხომ არ გაგვიბრა? ან ხომ არაფის-
თვის უთქუამს?

„ რა მოგახსენო, არ ვიცი,

„ სპეორწილოთ ხომ არ იქირავა, ახალი სახლი?

„ არ ვიცი, არ ვიცი, არ ვიცი! ხათა! დაიყ-
ვირა ივანე მაიჩმა, როგორც იყო დაუსსლტა ხელოვან,
მიაყარა გასაღებები თავზედ სახლის მცველს და გაიქცა
რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, უკანაც აღარ მოუხედნია,
ყველანი დარჩნენ კიბეზედ ცარიელები, პირლია და
მსოლოდ გასტერებით უკან უყურებდნენ აედის, რომელიც
მირბოდა მოუხედავით.

„ ეს რა ანბავია? ჰსთქუ პრასკოია მიხეილოვნამ.

როდესაც სახლების მცველმა უანბო, ივანე სავიჩმა
როგორ მიძლოს იმისაგან მილოცო, პრასკოია მიხეილოვნა
წაიქცა და გულის შემოეყარა,

„ ახლა რას იტყვიან ჩემზედ? წამოიძახა მეს დაცემულ-
მა, — ნათლია, მიშეეღეთ რაზე, თორემ მოკუდებო.

„ მოითმინე სულიკო, ქახალდო მიეიწერებით იმის ნაჩალ-
ნიკთან, სთქუბ დაღრეჯილის სახით ნათლიამ. არა. მოიცა,
დაუმატა მწუხარების ხმით იმან, არა ღმერთს გეფიცებით,
გამოგეყრება, აქედანაც გამოგეყრება ეს წყეული, მე რომ
იმათ ღეპარტამეტიდან ქახალდების მოწერა მინახავს. — ყველ-

გან არიან იმისთანა ქდიაუზნები. . . ქალაღს მო გეწერამენ
და დამტკიცებენ, რომ იეანე საეიჩისთანა კაცი ქუტყენის
ზურგზედ არ დაბადებულა! . . . იმათეის დიდი რამ კი არ
არის,- მითომ ერთი გაეფურთხებინოთ, ახ, რა ნაირათა სწე-
რენი რაო, რას დადექით, ბატონებო, შემობრძანდით,- ამდენ
ხორავს ჭამა უნდა, ხომ არ წაეახდნეთ

ამ სიტყვეზზედ, შევიდნენ და მიუსხდნენ სტოლსა.

ი. კერესელაძე

ა კ ტ ი ო რ ი .

(შეუსრულებელის კომედიითგან)

მ . ო კ მ ე დ ე ბ ა 1-ლი.

(სცენა წარმოადგენს ოთახს თაეთქირიძისას. სამი კარი
აქტს: მარჯვნივ, მარცხნივ და პირდაპირ, საიდგანაც გაისე-
ლება გარეთ, მარცხნივ მაკას ოთახია.)

გამოსვლა პირველი.

თაეთქირიძე და ბერიკაძე[სათამაშო ქაღალდებით სცე-
ნაზედ შემოდინან.]

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე. ხა! ხა! ხა! მგონია კი რომ გაგა
კუტრე! იძახი, კარგი თამაშობა ეიციო?... თუ ყოველთვის
აგრე ითამაშე, შენს დღეში შენს ჯამაგირს თვალთ ევ-
ლარა ნაზავ!..საკვირეელი საათი კი მეშხედა დღესა, სულ
ტუშები მომდიოდნენ...იმედი მაქვს თქუტსგან, რომ არ
გაწყრებით ამ გეარ თქუტს გატრცვისათუს..

ბ ე რ ი კ ა ძ ე მომითმინეთ კნიაზო! მ.გას როგორ მიბა

რძანებთ' მითომც რა უნდა მქონდეს გასაწყობი. . თამაშობ
თორემ თქუც უკეთ მოგეხსენებათ, ორნივე ვერ მოიგებენ,
ან ერთმა უნდა ამოიგოს მეორემ წააგოს, ან მეორემ უნდა
მოიგოს და პირველმა წააგოს.

თ ა ვ თ ქ ი რ ძ ე. (პუბლიკას) მამა ჩემი არ წამიწყდება
მართალს ანობს. [ბერიკაძეს] ჭეშმარიტს ანობ. . . აი,
თითქმის ოცდაათი წელიწადი არის ქახალდის თამაშობაში
სული ამომდის არ მახსოვს მოთამაშეთა მოგვოსთ, მამა ჩემი არ
წამიწყდება რომ საკვირველია! ეს კიდევე უფრო საკვირველი,
რომჭკიანი კაცი უნდა ყოფილაყო თამაშობის შემოღებელი. . . აი
თავი! . . ინატროს კაცმა, იმისთანა თავი აბა ჰ

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. მე უფრო კნიაზო მიკვირ' თქუცნი ზე-
ლოენება თამაშობაში, ვიდრე თამაშობის მოგონება.

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე. (ოხრაეს) ე, საყვარელო . . უნდა გე-
ნახე ყმაწვილ-კაცობის დროს, თუ როგორ ეთამაშობდი!
ახლა რა! ასე ცივად კი არა ეთამაშობდი, მეტის თამაშო-
ბის ნდომით ოფლი ისე მომდიოდა მუბლითგან, როგორც
მდინარე. —

როდესაც მქონდა მე ოცი წელი.

არ დამეშინებოდა როს ჯერ მშობელი,

არ დამეჩინებოდა არც ერთი სული,

რომ არ შემეჩენას მის გული წყრული.

ისე გუეცრცენიდი, ტყავს გაეძრობდი,

რომე გენახე ეგონებ ჰკეირობდი,
ახლა რა! ზედაე? მომაკლდა კბილი,
ადრინდელსავეით არც მაქვს სურვილი —

ესლა თითქმის ეელარც კი მიცნობს კაცი..მე შევიკენი
ახლა ბებერიცა, უძლურიცა, ბრმაცა, კუზიანიცა და ვინ
იცის რა!

გ ა მ ო ს ე ლ ა 2-რე.

ისინივე და მკა.

მ ა კ ა. ახ! მიხეილ პეტროვიჩ!..

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. მაკაჯან! შშვილობა შენი ნახეა! ჩემო
მტრედო! ჩემო გერიტო! ასე მგონია ასი წელიწადი არის
არ მინახებიარ მეტყვი. ნება მამეცი ერთი მოგეხეიო.

მ ა კ ა. [უკან დაიწევს] უკაცრავად, მანდამდინ ჯერ კი-
დედ დიდი გზა გაქტეს...ხომ კარგათა ბრძანდები?

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. კარგათა ვარ, მაგრამ ახ! ჩემი გული
კი სნეულია...დედაჩემმა მგონია ერთი საუკუნეა, რაც და-
გვიანა ჩვენი ჯვარისწერა...მაგრამ ბოლოს...

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე. ბოლოს რა?

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. ბოლოს, მაღლობა ღმერთისა მოდის. აი
წიგნი მოუწერია...ნეტა თუ რა კეთილი ზა კარგი დედა

მყავს. (მიუბრუნდება მაკას.) გარწმუნებ რომ გაიცნო, თანეს
დღეში მუხლის ძირითგან აღარ მოშორდები!... თანახმა შე-
ქნილა ჩემგნით თქუტსნის ქალის შერთეაზედ. როგორ უყ-
ვარეარ კნიაზო, ყური მიგდეთ! ბოლოს რასა მწერს, რომ
ეკითხულობ თმები მალა ამდიან. (ამოიღებს წიგნსა და
კითხულობს) უძვირფასესო მკლო ნიხეილ! პირველად შენს
მშვდობას ღმერთსა ვთხოვ. „შვილო მიხეილო, უძვირფა-
სესო!... დახეთ როგორ უყვარეარ. „მე ჩქარა ჩამოვალ შვ-
ლო ტფილისში. მშვიდობით ჩემო გულო, ჩემო სჯლო,
გაუბრთხილდი თავსა, ჩაიცვი თბილათ, რომ ზიანი არა
მოგეცესრა და არ გაუბედურდეს უძლური დედაშენი... იყავ
კეთილის მოქმედი შვლო!... კეთილი?.. ახ! ნეტარ თუ რა
ნაზური სიტყვები გამოვალს მშობლიურის სიყვარულის
პირითგან“ —

თ ა ვ . მალლობა ღმერთსა! ძლივს ერთი გველირსება
დღის თქვენის ნახვა. მაშ იქი რა? დღის თქუტსნის მოსე-
ლამდინ უნდა როგორმე გაგატაროთ შეუტყობლათ დრო!
მოდი ერთი კიდენ ვითამაშოთ, ასონასი.

ბ ე რ ი კ ა ძ ე სწორეთ უნდა მოგნხსენოთ. რომ არშემი-
ძლიან —. წელანც ძალიან დავამავე, რომ გეთამაშე, მაგრამ
რატნას კაცმა, მიზეზი სულ კი თქუტსნი ქალი იყო! მაკას სა-
ნახაეთ მოველ, ჟებები და ჯიბები სავსე ფულითა და ეჭ
ასე ცარიელი გაედივარ.

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე ეხ! მაგას რას ანგობ საყვარელო!..

ოჯგელის მეტათ ხომარ მამსელ ია ტუზები, მე ფული მოგიგე
მაგრამ შენ უფრო მშვენიერი კალმით ნახატს ქაღს არ მო-
იგებ, .. უკანსენელს ჩემს ნუგეშს, .. არ შეიძლება, რომ მა-
ფის სამაგიეროში ერთი კიდენ მეთამაშო.. ხომ კარგათ იცი,
რომ მიყვარს თამაშობა მაშ ესე ცუდად რამეშველება.

ბ ე რ ი კ ა ძ ე მომითმინეთ! ცუდაობა გაწყენთ? მე მო-
გიჩნთ თქვენ საქმესა... მე ზეყეს ჩინებული მცნობი, რო-
მელმანცა იცის კარგათ ქახალდის თამაშობა.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე ახლა ვითომც რა! რომ იცის?

ბ ე რ ი კ ა ძ ე ახლა და ახლა ისა რომ, მოგიყვან კა-
რგს ყმაწვილს კაცსა, რომელიცა ისე გაგატარებინებს დროსა,
რომ რაც მე მოგიგე და რაც თქვენა გაქვსთ, სულ უკან
გამოგართმევს...

დროს ხომ რალა, ისე გაგატარებინებსთ, როგორც ერთი
სეკუნდი.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე რაო! უკან გამამართმევს?.. თქვი
რომ მოგიგებს თქო რალა? მერე ეინ არის ის ყმაწვილი
კაცი?

ბ ე რ ი კ ა ძ ე ჰე! ეინ არის? მრთელის ტფილისის ქა-
ლაქის ნუგზარი, საყნოსლად საამო ყვაილის მსგავსი, სე-
ელის უკუ მქარეული და თუ გნებავსთ გრძელს დროს მე-
ზოკლებული და სიამოვნების მომცემი, ქართველი აკ-
ტორი.

თ ა ე. ხა! ხა! ხა! აკტორი? გესმის მაკა, აკტორი უნდ

მოიყვანონ ჩუტნს სახლში.

ბ ე რ ი კ. საყვირელად თამაშობს! რომ ნახოთ ჭემ-
მარიტად, რომ გაგუჯიერდება, ისე ნამდვილად არდგენს.

თ ა ე. ეგ სუნეველა კარგი მაგრა [ართმევს ხელსა]
გინდა ამას იქით ქალაქში შენ მოგაგებინო?

ბ ე რ ი კ. მაკისთვის აღარ მცალან... ახლა მივდივარ
კურცხლადის მოსაყენად. ამ საათში მოიყვან, მითხარა რომ
სხვებან მივდივარო, მაგრამ იქ არ გაუშვებ, აქ მოიყვან
არც ეგრე დიდა ბატონია. მემდგომს წაგიღეს იქ რა.

თ ა ე თ. ძალიან კი მიაშვება რომ მოიყვანოს, მიყვარს
მასხარობა და სიცილი ჰეჩ. აკტორი შენ რას იტყვი მაკე
ძალიან ბევრს არ ვიცინებთ! გახსოვს ერთხელ ჩხიოქვამი
რომ ვიყავით და ერთმა ვილაშაც ჩამოიარა ჩვენგან, რამდენ
ნი გიაცინა... ხან ცხვირში კლიტეს გაიყრიდა, (ხან ხელით
ნიშნებს) ასე რაღებესაც იქმოდა და სულ კვერცხებს გაა-
ჩენდა ჰაერში, კრუხ წაწოლას გამობჩევიებდა და ჰაერს აფ-
რინებდა ხოლმე ერთს მინუტში! ეგ დასწყევლა ღმერთმა
რაეგსა შერებოდნ ის შეჩვენებული? ახლა შენ იფიქრე ის
სოფელი, ზოარული კაცი, რომ იმასთანა შტუკებს აეთებ-
დნ ეს ქალაქელი მტუჯა არი რაეგსა იქეს. ხა! ხა! ხა!

ბ ე რ ი კ ა დ ე მვიმდობით (კელს აძლებს)

თ ა ე თ კ ი რ ი დ ე. ე! ერთი მოიცა მამა შენი
წუ წაგიწყდება, შენ დალოცელო სათ მივმუტრები, თითქო-
ერთი სადმე მიწვეული იყო! მოიცა ერთი ჯერობა

ეითამაშო, ღმერთი რჯული, სალავათი, რომ აღარ მოგი-
გებ, ვაჟო! არა გჯერა მამ? ახლა შენ მოგაგებინებ მეტქი
ბ რ ი კ ა ძ ე არა? აღარ შემადლიან, მპეიდობით მაკაჯან
კადეე ჩქარა გნახე მაკაე,

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე [უკან მისძახის] მიხეილ პეტროვიჩ!
შენ ნუ მამიყუდები ოთხ ტუზს ერთათ ჩაგაგდებინებ ხელობა.
გამოსლა მესამე

ისინივე გარდა ბერიძისა.

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე ხეღამ!. რა დაუდგრომელი კაცია
შენი ბელი რომ არმოაცალე თორემ შე ვიცოდი, როგო-
რც ჩაქსვამდი, მაგრა ეჰე დაეხსენ წაეიდეს! ამის სანაცლოთ
წაეა, და მოიყენს მასხარა კაცსა

ეჲ თუ გზგეცინება ეჰჲ..

მ ა კ ა რ ა იცი მე მამაჯან, რომ ის კაცი სწორეთ მა-
სხარა უნდა იყევს და გზგეცინდეს.

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე. ხა! ხა! ხა! შეილო მაკა, მაგოდენა
ქალი ხარ და ებეც არ იცი!.. სხუა რა ხელობა აქეს შეი-
ლო მაგის მეტი.

მ ა კ ა ეზ ხელობა აქეს მამაე, ტიატრში და არა
გარეთ.

თ ა ვ, ეზ სულ ერთი არის, მასხარა კაცი თაეის მა-
სხარობას არსად დაიშლის!. არა ის ნუ მამიყუდება და მა-
ჩტუნოს თაეის მმეწინიერი სახე და ძალიანს ბეერს კი გამა-
ცინებს. ეგრე რომ ქნას, ხომ ხალხშიაც არაეინ გაატარებს

მაგრამ დრო არა რის ამაზედ ლაპარაკისა, დანარჩენი მერე
ესტეჟათ! ახლა შენ ეს მითხარა კმაყოფილ ხარ თუ არა
შენის საქმროსი.

მ ა კ ა ძალიან მამაკ! მაგზე კარგი ღმერთმან ნუ მო-
მცეს.

თ ა ვ თ ქ ი რ ი ძ ე. მომითმანე, სამი ტუზი მამო-
ვიდა დასწყევლოს ღმერთმა კიდევ ქალღმრთის თამაშობაში
არ შევალ, რა უნდა მეთქო და რაეთქეი. როდესაც ჯვარს
დაგწერთ იმ ღამეს კი არა ფერ, და მეორეს დღეს რომ
მოგლოცენ მაინც შეიტყობ ქრმის ვნით კმაყოფილებასა
[ამოხრიათ] ვწევიარ რომ მამიკედა საწყალი დედა შენი
თორემ ცოცხალი რომ ყოფილიყო ის გამბეჭდა დაწერი.
ლებით. მე ვერ შემძლიან დარიგება მოგცე თუგინდა გააბობ
იქმნება მოგეწონოს და შენც ამის ჩვეულებას მიჰყეა (ოხრავს)

ორთვეს ჩემს ცოლთან ესცხოვრებდი მშვიდად,

მესამეს თვეს კი, იცვალა გიჟად,

არ მახსოვს, რაღაცა ვაწყეინე,

ამაზედ თეფშა ხელს ვართყვარცეინე.

საწყალმან იმ დღათ უკლო სიმშვიდეს,

სულ მიწერებოდა, თითქმის ყოველ დღეს,

ახლოს ხომ, სრულად არ მიკარებდა,

მოკლეს სიცოცხლეს სულ მიმწარებდა.

ერთხელ უჩოჩდი ცოტათი წინა,

წიხლითა ეს [უჩვენებს] კბილი მომაგდებინა,
იმ დღით რა მექნა მეც ემოგრჩილებდი,
რამდენს წყენასა მისგნით ვითმენდი,
თავი აფიცარს ერთს შეაყვარა,
მე როგორც ბიჭი უკან მატარა (ოხრავს).

გ ა მ ო ს ე ლ ა 4-ხე.

იგინივე ბერრიკაძე და კურცხლაძე.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე. სუს! ეჰ! ფენის ხმა ისმის! .. მგონია
ისინი არიან მოდიან... მბღლობა ღმერთსა, ახლა აღარ და-
ვიხოცებით ცუდობით.

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. გთხოვ კნიაზო. იცნობდეთ ამ ყმაწვილს
კასა, ჩემს მეგობარსა ივანე კურცხლაძეს.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე. ჩემთვის დიდი სასიამოვნო არის...
კ უ რ ც ხ . კნიაზო! უფალმა ბერაკაძემ. მითხრა ვითო-
შე თქუტუნა გსურდეთ ჩემი ცნობა და მეგობრობა. ძალიან
გმაღლობთ კნიაზო, მზგვარო ჩემი პატივისათვის.

თ ა ე. მეც მაღლობელი ვარ!.. ეს ძალიან კარგი
(მხარზედა) ეჰ ახლავე დიწყო თავიდან ქაჯების გამოჩეხე.

ბ ე რ ი კ ა ძ ე. (კურცხ.) ეს გახლავთ ჩემი საცოლო.
მაკა გთხოვთ რომ მიცნობდეთ.

კ უ რ ც ხ . ძალიან მაღლობელსა ვარ ღვთისაგან, რომ
მეგობარსა ჩემსა დააჩუქრებს ამისთანა მშვენი-

ერის შეუღლითა..

მ ა კ ა . გმადლობ მაგვარ გამოთქმისათვის.

კ უ რ ც ხ . ნება მიბოძეთ გკითხოთ, როდის გექნებათ ქორწილი?

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე . როდის გექნება ეთომ თქუენ რას კითხულობთ? ხა! ხა! ხა! [მხარზედ] აი რომ ეთქვი დაიწყო.

ბ ე რ ი კ ა ძ ე . რამწამს ჩამოვა სოფლიდან დედა, მაშინვე დაეწერ ჯვარსა. უნ სომ იცი რომ იწერება მღე ჩამოვალთ. მაგრამ მე ახლა არა მცბლიან საქმე მაქვს.

მ ა კ ა . მოდი გაჩვენო ჩემი ხელ-საქმე [მაკა და ბერიკაძე გაუღენ]

გ ა მ ო ს ე ლ ა ნ თე.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე . და კ უ რ ც ხ ე .

მე მგონია თქუენ მოუთმენებლი მოვლით ბ ე რ ი კ ა ძ ე ს დედასა, რომ ჩქარა მორჩეთ ჯვარის წერასა. . . თქუენმა მზემ კნიაზო, რომ საუცხოცო დედაქაცია, განა

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე . ეშმაკმა იცის და ქაჯმა, კარგია თუ ავი დაბადებდამ, ბქამდინ ჯერ არ მინახამს... კარგი უნდა ყოს.—? ეჰ, ამ გვარ უბრალო საქმეზე რას ლაპა რაკობ. სხვა უფრო რამ ისე სასიამოვნო და საცინარო რაქე მითხარ.

კ უ რ ც ხ ლ ა ძ ე . თქუენ უთუოთ კნიჰო გყ-
ვართ სასაცილო ანბანებზედ ლაპარაკი. სასაცილო და სა-
სიამოვნო ანბანი ამდროში ძალიან სისუსტეშია. . სუყო-
ველი ფერი გაცედა, დაბერდა. . აღრე რაც სასიამოვნო
ყოფლა ახლა სრულებით ის სიამოვნება არ ეარგა. . კაცი
უფრო ადვილად იშოვნის ფრინელის რძესა, ვიდრე ნამდ-
ვილს სიამოვნებას და მხიარულებას, თუ რომ თვით კაცები
არ მოიპოვებენ.

თ ა ე თ ქ ი . ხა! ხა! ხა! როგორაო? რა თქვით? ხა! ხა
ერთი კიდევ რაო? ხა! ხა! ჩიტის სარძე? ხა! ხა! რა კარგი თქვა
და(მხარზედ) რომ ეამბობ მასწარა ხალხია მეთქი.

კ უ რ ც ხ . რასა ბრძანებთ?

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე . ეგ კითხვა იქით იყოს და
ახლა რას მოქმედობთ, რასაქმეში ხართ, როგორს მოქმე-
დებოდა თქუენი ის. . რამ დამაეიწყა . ის რაღა ა რას
აქეთებთ უფრო ხშირად?

კ უ რ ც ხ . რას ეაკეთებ? განა არ იცით რასაც
ეაკეთებ? დილით, როდების სწავლაში ვარ, სადილს უკან
სულ რეპეტიციაში და ტეატრში ვს, ჩემი საქმე არის.

თ ა ე თ ქ . (მხარე ხა! ხა! ხა! აი დაიწყო, დაიწყ-
ო, ახლა უყურეთ თუ რაებს იტყვის. . თითქმის წყალსა-
ვით მომდინარებდესო პირიდან სიტყვები.

კ უ რ ც ხ . (მხარე) საკვირველია ისე მიყურებს თი-
თქოს პირუტყვის უყურებდესო?

თ ა ე თ ქ ი . ერთი მითხარ ჩემო საყვარელო! მამა
შენი ნუ წაგაწყდება არა როგორ ჩაეარდნიხარ მაგისტანას
სამასხარაოს თანამდებობაში?

ქ უ რ ც ხ . როგორ სამასხარაო? საყვარელ-
მან ჩიიზო ტუატრისამან დამატანა ძალა შეესულიყავ ამი-
სთანა კეთილ შობილურს და პატროსანს ალაგში.

თ ა ე თ ქ ი . ხა! ხა! ხა! კუშმარიტათ და მამა ჩე-
მი არ წამიწყდება რომ თავის ღღეში კაცი არ მოკვდება
შენთან ყოფნით ხა! ხა!

ქ უ რ ც ხ . რაო!

თ ა ე თ ქ ი . როგორაო! კეთილ შობილურს და
პატროსანს ალაგსო? ხა! ხა! ხა!

ქ უ რ ც ხ ლ ა ძ ე . საშინლად შემიყვარდა ტუატ-
რი, დავიწყე სწავლა უპირველესთ მწერალით ათხულები.

თ ა ე თ . ეგ რასაკვირველია აგრე სჯობს, ყოველი
კაცი თავის შესაფერს საქმეში შედის (იცინის).

ქ უ რ ც ხ . (თავისთვის) კიდევ იცინის, საკვირველია,
აქ ერთი რაღაც ანბავი უნდა იყოს, ან უთუოდ ეს კაცი
სულელი უნდა იყოს.

თ ა ე თ ქ ი რ ი ძ ე . სწორეთ უნდა გითხრა და ძალიან
გაძაღლებულხარ მაგ შენს ხელობაში.

ქ უ რ ც ხ ლ ა ძ ე . როგორ თუ გაძაღლებულყარ! არც
მაგდენი მოგეთმინება.

თ ა ე დ გ ი რ ი ძ . ხა! ხა! კარგი ერთი თუ ღმერთი

გრწამს, განგებ რომ ჯაერობ მითომ თუ ისე არაფე-
რი (იცინის) ოჰ, ლამის ბევრის სიცილით, სული ამომდეს,
ღმერთმა გაშეელოს. რომ მოხვედი.

კ უ რ ც ხ ე ლ ა ძ ე ! [წამოხტება] როგორაო!

თ ა ე თ ქ ი . ხა! ხა! ხა! როგორი სახე მაჩვენა და!
კარგია თუღმერთი გრწამს, ერთა ისევ შენებურათ დაიწყე;

კ უ რ ც . როგორაო! ჩემებურათ დაიწყე ძლიან
გაცინება.

თ ა ე თ გ ი . გოდა მეც იმას ენბობ რომ მაცინებ
ჩემო საყვარელო... თქვენ ესლაც მაცინებო, ხა! ხა! ხა.
კარგია ერთი რაღას ემაღაე უთრებსა სხვამ არა ნახოს თო-
რემ კვანთ, რომ მაჯაერებდი.

კ უ რ ც . თქვენ მაგაზედ დიდათ სცდებით!.... შე
არაოდეს არ მოვსულეარ თქვენთან სამასხარათო. შე არაეარ
მასხარა, მე ვარ პატროსანი პეტრიო... მასხარას კაცში და
აკტიორობაში იმისთანა გარჩევა არის, როგორც ცა და მი-
წა. მასხარა ვაცი იქმნება ყველა სულოლი.. და აკტიორი
უნდა იყოს დიდის ნიჭის და ტალანტის მქონებელი.

თ ა ე თ ქ ი . ხა! ხა! ხა! ტყეილათ კი არ მათხრა
მიხეილ მიხეილ პეტროვიჩმა რომ ბეურს გაცინებსო. ხა!
ხა! ხა!

კ უ რ ც . გთხოვთ უკანაქნელათ, კნაზო, რომ ხელი
აიღოთ მაგ სიცილისგან.

თ ა ე თ . სინილის ქვეშ უნდა თქვას კაცმა, რომ მა-

რთლად და მასხარა ყოფილხარ, მართლად რომ მე არ
მეგონა. მაღლობელი ვარ საყვარელო, მაღლობელი, თუ
ღმერთი გრწამს ხშირად მოხვდით ხოლმე და გავცინებდ
ჭ, ჭ, ხშირად მაყვარს ძალიან სიცილი ხ. ხ, ხ.

ქ უ რ ც ხ . ჭ ახლა კი მესმის, მაგისტის მომიწე-
ვთ, რომ თქვენ გამეცინებინეთ, გამეხიარულებინეთ, იმ
კაცმა შემმატა ფეე რომელიცა მიმაჩნდა ჩემს პირველ მე-
გობრათ! თქვენც მიმიღეთ, უკანასკნელ ქუჩის გარყენილ
ბიჭათ? [მხარუხედ]

ხელამთ ტალანტსა ეით აფასებენ,

ნიჭიურთ აეტოროთ, ეით პატივს ცემენ,

ჰარგავს სულსა და მასთან გრძნობას,

მის ნაცვლად ჯილდოთ სწირვენ ხუმრობას,

ტალანტს არ ჰგონობენ არცა იმის ძაალსა

მასხარად მრაცხევენ გრძნობისა აღს [ოხრავს]

თ ა ე თ ქ ი ძალიან კარგა! . საკვირველის, რამდენ
ჯერ მინახავს ხოლმე თვალთ მაქ ცემა, ჯაღოქრები, ეა
საყვარელო მე შენ გეტყვი ღიღი ხანი არ არის რაც ენახე
მამა ჩემი არ წამიწყდება ერთმა თვალთ მაქცმა, ცხერიდან
ერთი ხუმბი ცივითა წარმოადგინა, რაები ქნა და რაები არა
მაგრამ სწორეთ უნდა ეთქვა, რომ ყოველი თვალთ მაქცი
და ჯაღოქრების გადაჭარბუ. ხა! ხა! ხა! რომ შემოგხედაე
ხოლმე სიცილი მომდის ჰა! ჰა!

კ უ რ ც , (წერომათ) არა ეს მოსათმენი არის
მოთმინების წრეს გადავლო გეუბნებით რომ მაგისტრის არ-
მოესულვარ, რომ ვაძინოთ მაგ მასხარათ აგ. დების მზეზი
სულ ის მიხეილ პეტროვიჩი არის, ნახავს თავის თამაშას თუ
მე იმას რას უზამ და შეკატუბინებ თუ რა შეუძლიან აკვტ
იორს.

თ ა ე თ ქ. არა ერთი, რა მართლა ძალ იანა ჯაერობ
შვილო, აკტიორი არახართ ათიშაური არუნდა მივცე, რომ
შემოვიდე და გნახო, შენი მასხარაობა და პირის დაღრეჯა,
იქარ მოვალ შვილო, ე ათშაურს მოგცემ და აქ გახტუნებ
შენთვის ხომ სულ ერთია ხა! ხა! ხა.

კ უ რ ც მასხარათ შენ თავი აიგდე (გაეა ერთბაშით.)

გ ა მ ო ს ე ლ ა . ნ .

თ ა ე თ ქ. სადწახეელ კაცო! რაი დაგემაართა., ბი თუ
კარგათ შემაქცია!. მაგრამ იქნება მართლა ეწყინა? ხა! ხა! ხა!
ეჰ თუმცა გაჯაერდა, მაგრამ ბევრი კი მაციანა. კემპარი-
ტოთ რომ ძალიან კი მეწყინები თუ მეორეთაც არ მოვი-
და.. ხმაც ისე მიუგავს მასხარას კაცსა და შტუკარსა, რო-
გორც ორი წვეთი წყალა. თან და თან კი ისე ეტყობა
ასე გაბიმართება, რომ მამჩემი არწამიწყდებოდა სულ ასე [ფე
ხების თამაშობით ჩქარა დარბის) დაიწყებს ბოლქვემ სია
რულსა, მაგრამ საკვირველია თუ რახედ გაწყრა? იქნება
უფრო ბევრი რომ ვერ გაეციენ იმისთვის გაწყრა? ერთი

მოვიდეს მიხეილ პეტროვიჩი იმას ფოთკაე, თუ რაკაცია.

გ ა მ ო ს ვ ლ ა 7 დე

თაფთქირ ძე და მარიამ.

მარიამ. [მედის) აი გაუფრთხილებლობა, აღმერთო ჩემო თითქმის ერთ სელიც ვერა ენახე ეზომია. იფქრე უთუოდ შესაქცევრათ სადმე წასულან შეტქა, ან აყრილან მეთქი თ ა ე თ . [თაფისთვის) ეს ეინ არის? დასწყევლოს ჩემა სალოცავმა ჯერ პირველი ნახე არის ამ დედაკაცისა. [მალლა მარიამას) თქუტსნეინა ბრძანდენით? ეინა გნებავსთ?

მ ა რ ი ა მ , კარგათ იცი რომ უსაქმოთ არ მოვიდოდი. ახ! რა დამაფიწყდა. . იმის სახლს ეძებ. დასწყევლოს ღმერთმა გვარი დამაფიწყდა, ეს კი მახსოვს რომ გვარი იწყობა თაფილამ თქუა თქუა ფუ, რამ დამაფიწყდა, გონია თაფქვამე დიახ მგონია ეგ არის.

თ ა ე თ - რაო? (გაკვირვებით)

მ ა რ ი ა მ . დიახ! დიახ! სწორეთ ეს არის. თაფქვამე დიახ! დიახ! ნეტა სად უნდა იდგეს?

თაფთქირიძე ხა! ხა! ხა! უთუოთ თაფთქირიძე გნებავს რა, ზედ კითხულაბ? მე ვარ. თქუტსნ მარიამ სო არ ბრძანდებით ბერიკაძეს დედა.

მარიამ, რა საკვირველია რომ მე ეიქნები მამ სხეა ეინ უნდა იყოს,

თ ა ე თ . არა როგო. . ხა! ხა! ხა! ესე იგი მშვიდ-
ბა თქუტსნი ნახეა მარიამ. - ნეტარ იცოდეთ თუ რა მოუ-
თმენლიე მოგელოდით.) მარიამ მოგელოდით. . ნეტარ ვი-
ცოდეთ რაზედ ჩამომართიეთ და ეს მოხუცებული, მოუძ-
ლურებული ძელები დამიჩეჩეთ. . მე ბატონო, კარგა მო-
გესხენებათ ყაირათი მიყვარს, მაგრამ ამ ყაირათმა კი ძა-
ლიან მაზარალა. . შეეაბმევიწნე ურემი კაცებს, ჩაეჯე და
რახარახით ჩამომიტანეს ამ თქუტსნ ტფულისში. . ეგ ხელში
რა ქაღალდები გიჭირამს. , უთუოდ კარგი ქაღალდის გაშლა
იცით? . ახ! ნეტარ რა დავიმაღლებ, რომ ერთი გამიშალო.
შენ ნუ მომიყდები, ერთი ასეთი ფურკამბეჩი დამიბრმაედა
უცებ, რომ გასაოცებელია! . ხოა როდესაც იყო აღუთქვი
წმინდის გიორგისთვის, საღმთოთ, შეწირვას და იქმნება რომ
ველარ გამოვიმეტე იმისთვის დაბრმაედა. , აბა ბატონო შე-
მიტყე მართლა იმისგან ხომ არარის?

თ ა ე თ . არა დედობილო. . ეს ქაღალდები ის ქაღალ-
დები გახლავს, რომ რამდენსამე მილიონს ერთს მინუტში
მოიგებს, ეს ის გახლავთ, რომ ზოგს აცინებს და ზოგს ატირ-
ებს. . ქაღალდის გაშლა რა ჩემი საქე არის, ქაღალდის
გამშლელები აელაბარში არიან.

მ ა რ ი ა მ. აელაბარში ხომ მეც ვიცი. . თუნდა ეგ
იქით იყოს, ახლა მითხარით თქუტსნი ჭირიზე თუ ჩემი შეილი-
როგორ დანიშნეთ?

თ ა ე თ . ეგ მერმე იყოს, ჯერ ცოტა საუზმე მიართვით, მოისვენეთ.

მ ა რ ი ა მ . რაო! მოვისვენო. . ხელამთ? აქ უთუთ ერთი რამ საქმე არის! ერთი რამ განზრახვა? არა, არ მო-
ეტყუენდები! გამოცდილება მეცა მჭეც ცოტარამ. საუზმე
საქირო არ გაზღავსთ ჩემთვის, რადგანაც მაგითი მატყუ-
ვებთ, მაგითი ვერ მომატყუებთ. ერთი მარცვალის ვერ
ჩამივა ყელში.

თ ა ე თ . (თაყისსიძეს) ეს ძალიან უღროვოთ წაიცდ-
ნა ამ ჩემს სამ-გელმა ენამა. . მომიტყევეთ მარიამ. რაზე
ჯავრობთ?

მ ა რ ი ა მ . ტყულათ თავზეუ ქონას ნუ მისევით და
რ ლებითაც მატყუებთ და მეფურები. . ჯერ ერთი ეს მი-
თხარით, თუტყნს ქალს რას აძლევთ მზითვითა? თუ რომ
აძლევთ რასმეს, მაშინ ძალიან კარგი და თუ არა, და,
დიდხანსაც არ დაგიდგები აქა, თუნდა ახლავე გავწვე.

თ ა ე თ . (თაყის თვის) ეს როგორღაც ძალიან ცხარ-
ობს.

მ ა რ ი ა მ . ამასთანავე ესეც უნდა გათხრა, რომ შეე-
კრულობაც ახლავე უნდამომცეთ.

თ ა ე თ . შეკრულობა ჯერ მზათ არარის და რაც პი-
რველი რომ არის მესახები მზითვისა პირათ გეტყვით.

მ ა რ . აბა მაშ მითხარით, კეთლის გულით, თორე?
ჯვარის წერას ახლავე მოეშლი და გვირგვინს მოგვლეჯ

თაფიღანა.

თ ა ე თ . ბატონო მარიამ, რას ბრძანებთ . პირველათ
ეს უნდა იცოდეთ რომ ჩემს ქალს ეძლეე ოცდა-ხუთს
სულის ყმას—[*] გლევ კაცს, თაფისის მამულებით სოფ-
თის მაზრაშიარ იფაქრო, რომ ზალოგაში იყოს შეტანილი
მ ა რ ი ა მ . რაო? ოცდა ხუთს სუულსა? მარტო
მგას! მ-გითს უნდა მიესცე ჩემს შეილს ნება. . არა! არა!
ვერ დამატყუებ მაგითი! ხედამ როგორ მოგიჯდოდებიან
ჩემი შეილი! კარგა რამ არ დაეფიანე, თორემ დალუპა-
ლით არა, ეს მაინც როგორ არ მოიგონე რომ სულში
პირველი კაცი არის და უმგისოთ ვერას აკეთებენ. . არა,
შენ სული არა გაქვს.

თ ა ე თ . მომითმინეთ, მომითმინეთ, მარიამ, ჯერ გ-
მიგონეთ თქუტს დალოცელო და.

მ ა რ ი ა მ . რაღა უნდა გაგიგონო, რომ ცხადათ
სჩანს, ჩემის შეილისა დალუპა გდომებიანთ . აბა თქვე
კიდეე რა იცი.

თ ა ე თ . კიდეე ამას ვიტყვი, რომ რადგანაც ჯერობ
კიდეე მიევემ ორმოცდა სამ სულსა ქართლის მაზრაში, შე
მდგომს ჩემის გარდასახლებისა საუყუნოს ცხოვრებაში...

მ ა რ ი ა მ . რას? შემდგომ გარდასახლებისა? . ერთი
უური უგდეთ და? როგორ მატყუოებს უპატრონოქერივსა

(*) გაზღილ ღრის კვეთების

დედაცაა.. ღმერთმა იცის როდის გარდასასლდება იმსო-
ფელს.. იქნება თავის დღეში არ მოკვდეს, ხედამთ როგორ
ეშმაკი კაცია.. აი თუ უპოვნია ჩემს შვილს კარგი საუნჯეა
არა ბატონო, ახლავ გთხოვთ გამოიღოთ ფიქრიტვან, რომ
თქვენის ქალის მთხოვნელი არა ვართ.. თქვენს ქალსაც
უთხარით რომ ჩემის შვილის ცოლათ თავის დღეში არ
შეიქნები.

გამოსელა 8 ზე.

მ ა კ ა. (თან იყურება კარებისკენ.) ეს რააგზავია?
რაყვირილია?

თ ა ვ თ. არა რაგაყვირებს შენ კურთხეულის შვილო,
დამშვიდდით, ორმოცდა სამოცი სული კომლა კაცი, ხუმ-
რობა გგონია?

მ ა რ ი. არ დამშვიდდები.. ასე ვიყვირებ.. (შეხედვს
მაკას) ეს ელა ბრძანდება? ეს ხომ არა ბრძანდება ჩემი სა-
რძლო! ლამაზი კი ყოფილა, ძალიან ლამაზი შენმა სიცო-
ცნლემ გესმის მშვენიერო ქალო. შენ თავიდან უნდა გამო-
გელო ის აზრი, რომ თავის დღეში ვერ შეიქნები ჩემი
რძალი.. შოძებნე სხვა ქმარი ვინც რომ გინდა.

მ ა კ ა. რაო?

თ ა ვ თ. არა ერთი მითხარ; რით არ მოგწონს
ჩემი ქალი?

მ ა რ ი ა მ. ჩუტნს სოფელში მგონია რომ უფრო
უკეთესნი მოიპოვებოდნენ, — ხედამთ რასიკეთეს შმოტებდა

და რაებს როტამს ახლაცა. გესმის: თავის დღეში არ იფ-
იქრო, რომ ჩემი შვილი შეიქნეს ქმარი შენის ქალისა,
არ შეიქნება, არა, არა, არა, და არა მეთქი! მაშ მე ლეჩა-
ქი არმეხურებათაზედ, თუ აგრე არა ექნა. როგორათა
შენ ორყურს თვალით ვერაოდეს ვერ დაინახამ, ისე ჩემს შვი-
ლს შენს ქალს ქმარათ ვერ ნახამ, ხომ გესმის ახლა (გად-
ის.)

გ ა მ ო ს ე ლ ა მ რე.

თ ა ე თ . და მაჲ,

თ ა ე თ . ტყუილათ კი არა რის ნათქვამი. თუ
დედაკაცმა გაიწვია, მ უღელი -კამბეჩი რომოუმბა ევლარ დასძ-
რამს.

ემ, ღმერთმა: ამდროსაც შემასწრა და მაჩუქნა ნამდვილი
ეშმაკი, მე ასე მეგონა ჩემის განსვენებულის ცოლის მეტი
მართლს ხველერთზედ არ მოიპოვება მეთქი, მაგრამ საიდან-
სად, ის საწყალი ამისი ნარცხიც არა რის. ერთიც რომ
დაეყვია, მამა ჩემი არ წამაწყდება ისეთს ახალს ქაღალდის
თამაშობას შეეთხზადი რომ რაღა. ეწუხეარ რომ კიდევ
არ დაეყვია და არ შემათხზინა რამ. მაგისთანა ეშმაკი
დედაკაცის შემოწრობით, რკინის კარები რომ იყოს დაე-
მტრე. მაგრამ მეორეს მხრივ კი ღმერთმა ამაშოროს, რომ
არ დაუახლოვდეს ამისთანა ეშმაკს უმისოთა ბეური ცოლო
შვილია კისერზედ ისიც თუ გადამეკიდეს, წაბრძანდით მაშინ

ცხადთ ჯოჯოხეთში! ეს ეშაყო ღელაკაცი ზომ რაღა ამა-
ხაც ეს უნდა, ღმერთმანი გზას არ მაჩუქნებს ჯოჯოხეთისას
და წინ არ გამოძღვება.

მ ა კ ა. მამა ჩემო ნუ იწერებით თქუენი კირიმე . . .
იქნება თქუენ იყავით მიზეზი ამის გაჯავრებისა.

თ ა ვ თ. [მკაცრად] აი სწორე გითხრა და ეს არის. (მა-
ლლა) მე ვარ მიზეზი? არა რა საჭირო არის, რომ ეშპაკები
არ გაეჯავრო და არ გაეანჩხლო, მაშინ, როდესაც რომ
უჩემოთაც ანჩხლები არიან!. ერთი კადეე კარგი კაცი ის
შენი მიხეილ პეტროვიჩი ბრძანებულა და ერთი, როგორ
არ მითხრა?

მაკა. ის რა ბრალია ამაში, მამაჩემო?

თ ა ვ თ. ის რა ბრალია? კარგი გეყო მაგდენი როტ-
ვა შენც გასწავლე! შედი მენს ოთახში და გამოიღე თავი-
დან, რომ შენ ამის ცოლი აღარ იქმნები, ნულარც ქორ-
წილს მოელო!.. ბებერი ეშპაკი, დაეხსნე, დაეხსნე წაბრძან-
დეს ეშპატან ან თავის დაქვეულ ნოახარს სოფელში.. (მა-
კა გაეზ მოწყენით.)

გ ა მ ო ს ე ლ ა 10 ე.

თ ა ვ თ. და ს ო მ ე ხ ი . ბ ო ხ ჩ ი თ.

ს ო მ ე ხ ი. [კარებიდან თავს შეჰყოფს და ოთახს
ბთვარიანლებს, ან ფარჩება, ფარჩები, კარგი ლამაზმა მოვეები,

ბაღდადები, იფ! იფ! იფ! თაერზადამ მოტანილება ჩემამზემ,
კნიაზჯა, აბა ერთი სიფთა მაქნეინე.. მაჰაჩემის ცვონებამა
და ასეთი ფარჩებმა მქეს. ასეთი რომ სწორეთ ზაღოზა-
სკისა აჰ!!

თ ა ე თ . სუს! ეს ფლა ეშმაკია? ჰო სომეხია, ვაზაზა
რა ეშმაკმა მოგადო აქა, აბა რაგინდ?

ს ო მ ე ხ ი . არა კნიაზჯან! არა კნიაზჯან, აბიჭატს რათ
მიშობი, კნიაზის მზემა, სომეხიც იმასთანა კაცმა. როგორ-
ათბც სხვა, ჩემა მზემ, ჩემამზემ.. განა კნიაზ ჯან არარის
ამისთანა ქართველი, რომ უარესია.

თ ა ე თ . რას მიქარამა ეს ყურუმსაღ!.. არა, ერთი
მ. თხარ, ეინ დაგვატიჯა რომ მობძნდებით, ჩემო საყვარელო!

ს ო მ ე ხ ი . მე თითონ გიახელი კნიაზ ჯან, მე თითონ
ხომ იცი ალდე რომ ჩენი საქმე ეს არის, ხან შენ მოგა,
დგებით კარს, ხან ამის ხენ იმას!. კნიაზ ჯან ყური მიგდე.

ხადაც კარი ვნახე ღა,

მევეყირებ: მაქეს ფარჩებია,

შევალ, გავშლი ამ ლალებსა,

შეიდევალს უკრავ კნიაზ თვალებსა,

ვასალებ ფარჩებს დამპალებს,

(კნიაზჯან) უფრო კი ვატყუებ ქალებს.

თ ა ე თ . ხეღამთ! ხა! ხა! ხა! ატყუებ ხოლმე? ტყუი-
ლათ კი არა ხარ სომეხი?, ფულები გიყვარს განა?

სო მეხი. კნიაზჯან ფული როგორ არ მიყვარეს, ახა
ფული ამისთანა რამე არის, რომ რაღა

თ ა ე თ. აი რა ყური მიგდეს? რა უფრო გიყვარს?

სო მეხი, ეა, ახარ კნიაზ, გე რა საყითხაეია. შენ რა
მიყვარს უფრო, ამოდენა ქეყანას რა უყვარს უფრო?

თ ა ე თ. რა სიკვირეელია, რომ ყოველს სულს თაენის
გემო აქვს.

სო მეხი, აჩა! კნიაზჯან მე უფრო კარგათ გითხრამ, მრ
თელი ქტყანა ერთათ, სუყველა კაცმა თუ სხვა ეინმე, უფრო
უყვართ ფულმა?

თ ა ე თ. ზა! ზა! ზა! ნიწნავს მამ რომ შეწყველოზედა უფ
რო ფული გყვარებია?

სო მეხი. დიახ კნიაზჯან, ფული, და სულ ფული..
ვისაც ფულმა უყვარს, იმან სუყველა კარგამც უყვარს, მას
კნიაზ, ამისთვის რომ, რაც კარგმა არის ქეყანაში შეიძლება
რომ მიშოენოს.

თ ა ე თ. ხედა! როგორ გონიერათ აჰსჯის.. აფსუსი
არარის რომ.

სო მეხი. კნიაზჯან, კნიაზის მზემ, რომ კუთას და
გონებას არ ვისესხებ შენგ ნჯახ! ნეტაე ფულებმა მქონდეს
თორემ.. ახე კი აღარ ეივლიდი ქუჩებში.. აი კნიაზ ასე ამ-
იყუნია ეს საქონელმა და კარ და კარ დაფათრეე, ეს ოხერი
ამდენი დაედევარ და ერთხელ ერთმანეთმაც ვერ ეიპოვენე. კნი
აზის მზემ ყური მიგდეს მართლბ გითხრამ?

დიდ ღიდება მე არა მაქვს,
 რაც რომა მაქვს სულ თან დამაქვს,
 ყველამ მიცნობს დაღმა მცარე,
 ჩემ ხაზარამ, ეს იმჩინე,
 ქალნი ამ ფარებს ამკობენ,
 შეპროთა [კნიაზჯან კნიაზის შვე] ყაღულობენ,
 ყიცი როგორ საღ მოვიქცეთ,
 და რომელს ქალს იაფათ მივცე,
 თუ რომ შევარს ვისმე ქალმა,
 იმეცს შერთამ კარგმა ცოლ მა,
 სწორეთ კნიაზის შვემ: სწორეთ, მაგრამ იყიდე რაიმე კნი-
 ჯან,

თ ა ვ თ . აბა გახსენი, რა გაქვს. ჯანი წაგივიდეს.
 ს ო მ ე ხ ი . აი კნიაზჯან სახალათო, სამენო იყიდე,
 ზის შვემ უცეთოლო, იქნება [ხზონის სახალათოსა მალსა
 თ ა ვ თ . ძალიან კარგია, მაგრამე სახალათე არ მიწდა
 სხვა რამე მაჩვენე.

ს ო მ ე ხ ი . (იღებს სხვას) აი შალი თარიზული
 რამა კნიაზის შვემ კარგმა. ჩემამშვემ.

თ ა ვ თ . ეხელაე! ეხელაე!
 ს ო მ ე ხ ი , რომელი გნებაესთ კნიაზჯან, სხვა შე-
 ინებეთ (იღებს სხვასეფ).

თ ა ვ თ . ეგ რაღაა!

ს ო მ ე ხ ი . შალი ქირმანისა, პირველი სორტის,

კნაზის მზემ რომ საქალაგოს თორმეც თუმნათ არის ნი
ილი ჰა. . ჩემა მზემ (თან მაღაეს).

თ ა ე თ . ჩაღასა მალე . მაჩენე და იქნება ეივინა
ს ო მ ე ხ ი . ამის გაყრდა არ იქნება კნიაზჯან. .
ეს გაყრდულმა არისა. . ეს უნდა მაუტანო ალა ცრო
ჩინოენიკს ღილი კაცმა არის, პაშა.

თ ა ე თ . რაგარია, ვინ არის?
ს ო მ ე ხ ი . სიკნიაზჯან? მას ჰქვინ მისიელ ჰ
ტროვიჩი.

თ ა ე თ . სუს, ეს რა მესმის! არა. იმას გე შედე
რათ უნდა?

ს ო მ ე ხ ი . კნიაზჯან ეს შელმა თაეის დანიშნულ
აქუქოს.

თ ა ე თ . ჰო ახლა კი მესმის! მამა ჩემი არ წამი?
ყდება რომ ჩინებული შელი არის.

ს ო მ ე ხ ი . კარგი ქალმა უშოენე კნიაზ. . შედე
ნიმნე იმან. . ისეთი ლამაზმა არის რომ. . ჩემა მზემ,

თ ა ე თ . კარგი ქალი უშოენე საცოლოთ. . რის
ზომ?

ს ო მ ე ხ ი . დიან კნიაზ საცოლოთ? . .

1 8 6 9 წლის

„ცისკრის“ დაბარება შეიძლება ამ სახით:

თფილისში, ადგილობრივ გაუგზავნელად თუ გაგზავნით,
8 მან.

რედაქცია იმყოფება კუკიას, საკუთარ კერესელიძის სახ-
ლში, ქ. ტფილისში.

ეისაც ჟურნალი დააკლდეს და თავის დროზედ არ მიე-
რთოს, უმორჩილესად ითხოვს რედაქციას; მამინევე აცნობოს
ამ აღრუსით:

„ცისკრის, რედაქციაში ტფილისს;

Дозволено цензурою, август. 15. 1869, г. ред. и. Кереселидзе.